

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра цивільного права та процесу
Кафедра кримінального права
Кафедра кримінального процесу**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
комплексного екзамену з навчальних дисциплін
«Приватне право: практика тлумачення і застосування; Кримінальна
юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості»**

Статус дисциплін	обов'язкова
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Індивідуальна освітня траєкторія	кримінально-правова
Форми здобуття вищої освіти	денна, державне замовлення
Мова викладання	українська

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Богдан КИРДАН – завідувач кафедри цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук; доцент;

Інна ВАРТИЛЕЦЬКА – професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

Сергій ЗАЙКА – доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти:

Сергій ХАЛЮК – професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Олександр ДОЦЕНКО – професор кафедри адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор.

Програму атестації комплексного екзамену складено на підставі програм навчальних дисциплін «Приватне право: практика тлумачення і застосування» та «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» для здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08).

Обговорено та схвалено на спільному засіданні кафедр цивільного права та процесу, кримінального права, кримінального процесу НАВС від 11.12.2025 р., протокол № 7.

Обговорено та схвалено Вченою Радою Національної академії внутрішніх справ 30.12.2025 р., протокол № 25/4-7.

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	18
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ.....	20
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	22
5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН.....	26
6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН.....	32
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	54

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ПРИВАТНЕ ПРАВО: ПРАКТИКА ТЛУМАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є надання здобувачам вищої освіти системи науково-теоретичних та практичних знань з проблем приватного права, визначення та розкриття основних проблем розуміння його понять, категорій та інститутів, напрямів розвитку й удосконалення законодавства, що регулює приватно-правові відносини, в умовах ринкової економіки і правової держави, а також допомогти здобувачам вищої освіти навчитися застосовувати на практиці здобуті теоретичні знання, розв'язувати прикладні завдання та набути досвіду складання правових документів.

Навчальна дисципліна складається з таких тем:

Тема 1. Загальне вчення про приватне право

Тема 2. Правовий статус учасників приватно-правових відносин

Тема 3. Право власності: практика тлумачення та застосування

Тема 4. Спадкове право: практика тлумачення та застосування

Тема 5. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють договірні відносини у сфері цивільного права

Тема 6. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють недоговорні відносини у сфері цивільного права

Тема 7. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини в сфері найманої праці

Тема 8. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють житлові відносини

Тема 9. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини у сфері сімейного права

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Приватне право: практика тлумачення і застосування» є формування у здобувачів вищої освіти знань про проблемні питання законодавства та правової доктрини з приводу регулювання приватно-правових відносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Приватне право: практика тлумачення і застосування» є набуття здобувачам вищої освіти теоретичних знань щодо форм та порядку захисту прав та інтересів суб'єктів приватно-правових відносин; опанування здобувачами вищої освіти основних положень чинного законодавства України з метою вироблення уміння працювати з ними та правильно їх застосовувати у конкретних життєвих ситуацій; ознайомлення з необхідними теоретичними положеннями, які вироблені доктриною права; виробити правове та критичне мислення та навички з тлумачення норм приватного права; ознайомлення з судовою та іншою практикою у питаннях застосування чинного законодавства України щодо питань, які виникають з приводу здійснення і захисту прав та інтересів учасників приватно-правових відносин.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільне право» є досягнення всебічного глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті цивільно-правових відносин, підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням цивільного права; усвідомлення значення норм права, що регулюють різноманітні форми захисту прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, формування у здобувачів вищої освіти відповідних професійних компетенцій щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм при вирішенні конкретних завдань.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Цивільне право» є формування у здобувачів вищої освіти системи науково-теоретичних та практичних знань з цивільного права, визначення та розкриття змісту цивільно-правових понять, категорій та інститутів цивільного права, навчання розумінню конкретного змісту норм цивільного законодавства, оволодіння навичок самостійної практичної роботи з відповідними нормативно-правовими актами, тлумачення їх та правильного застосовування при вирішенні конкретних справ.

Компетентності відповідно до освітньої програми «Право» здобувачі вищої освіти бакалавра набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

1. *Інтегральна компетентність*: здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

2. *Загальні компетентності передбачають*:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

3. *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності охоплюють*:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також

розуміння особливостей практики їх застосування. СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК16. Здатність виявляти проблемні питання правозастосування та формувати пропозиції щодо їх вирішення (*додаткова СК*).

Програмні результати навчання:

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

РН 18. Обґрунтовано формувати пропозиції щодо вирішення проблемних питань правозастосування (*додатковий РН*).

Пререквізити:

юридична компаративістика; право Європейського Союзу; правові інструменти альтернативного вирішення спорів.

Постреквізити

міжнародне приватне право; сучасні тенденції регулювання трудових правовідносин; актуальні проблеми застосування сімейного законодавства; міжнародний комерційний арбітраж.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри цивільного права та процесу, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: k008@naiau.kiev.ua

Структура навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальне вчення про приватне право

Поняття приватного права. Його відмінні ознаки від публічного права.

Наукові погляди на розподіл галузей права у системі права України.

Предмет, метод та система приватного права.

Поняття, види і структура норм приватного права та їх дія в часі, просторі, за колом осіб.

Особливості регулювання приватних правовідносин в Україні. Проблеми та перспективи правозастосування у сфері приватних правовідносин.

Джерела приватного права.

Поняття принципів приватного права та їх значення.

Поняття та правовий аналіз цивільних особистих немайнових правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення цивільних особистих немайнових правовідносин.

Елементи цивільних особистих немайнових правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері особистих немайнових правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 2. Правовий статус учасників приватно-правових відносин

Суб'єкти цивільного права та учасники цивільних правовідносин. Фізична особа - суб'єкт цивільних відносин. Правосуб'єктність фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види. Емансипація неповнолітніх. Проблема індивідуалізації фізичної особи. Фізична особа-підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності.

Проблематика конструкції «юридичної особи». Ознаки юридичної особи. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи. Проблема систематизації юридичних осіб. Юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права. Правова природа установчих документів юридичної особи.

Публічно-правові утворення як учасники цивільних відносин. Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних правовідносин. Цивільна правосуб'єктність держави.

Тема 3. Право власності: практика тлумачення та застосування

Поняття та правовий аналіз правовідносин власності, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення правовідносин власності, їх види.

Елементи правовідносин власності.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері правовідносин власності.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 4. Спадкове право: практика тлумачення та застосування

Поняття та правовий аналіз спадкових правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення спадкових правовідносин, їх види.

Елементи спадкових правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері спадкових правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 5. Практика тлумачення та застосування норм приватного права що регулюють договірні відносини у сфері цивільного права

Поняття та правовий аналіз зобов'язальних правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення зобов'язальних правовідносин, їх види.

Елементи зобов'язальних правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері зобов'язальних правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 6. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють недоговірні відносини у сфері цивільного права

Правове регулювання зобов'язання з публічної обіцянки винагороди: поняття і види. Умови виникнення зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу, його суб'єкти. Зміст завдання, строк (термін) його виконання. Права та обов'язки суб'єктів зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Підстави припинення зобов'язань із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу.

Правове регулювання зобов'язання, що виникають з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу: поняття, суб'єкти, предмет. Оголошення конкурсу. Зміна умов конкурсу. Переможець конкурсу. Права та обов'язки суб'єктів правовідносин, що виникають з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу. Виплата нагороди (премії). Припинення правовідносин за конкурсом.

Правове регулювання зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Поняття, суб'єкти, умови виникнення зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Права та обов'язки суб'єктів зобов'язань, що виникають із дій,

які вчиняються в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Порядок та підстави відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Правове регулювання зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.

Особливості зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи: умови виникнення, сторони.

Правове регулювання зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Поняття, підстави виникнення, сторони і зміст зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Права й обов'язки сторін зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Правове регулювання зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Види зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Суб'єктний склад, предмет, умови виникнення та зміст зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Тема 7. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини в сфері найманої праці

Сучасні наукові підходи до проблем єдності та диференціації правового регулювання трудових відносин.

Об'єктивні та суб'єктивні чинники регулювання особливостей праці окремих категорій працівників.

Правові ознаки, що характеризують найману працю в Україні. Визначення найманого працівника за трудовим законодавством України. Особливості правового регулювання: найманих працівників (залежна праця), працівників подібних до найманих (залежна праця з виконанням особливих державних функцій).

Поняття колективних відносин в сфері забезпечення правового регулювання трудових відносин. Соціально-управлінські та соціально-партнерські відносини в процесі реалізації норм трудового права.

Тема 8. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють житлові відносини

Поняття та правовий аналіз житлових правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення житлових правовідносин, їх види.

Елементи житлових правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері житлових правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 9. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини у сфері сімейного права

Проблема визначення місця сімейного права в системі права. Сімейне право та норми моралі. Сім'я як об'єкт правової охорони. Поняття «члена сім'ї» у законодавстві.

Підстави створення сім'ї. Шлюб як підстава створення сім'ї. Проживання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, як підстава створення сім'ї (фактичні шлюбні відносини). Право особи на сім'ю.

Проблемні питання застосування сімейно-правових норм (оціночні поняття у сімейному праві, аналогія закону у сімейному праві, застосування до регулювання сімейних відносин Цивільного кодексу України тощо). Дія сімейного законодавства у часі.

КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ТА ПРИНЦИПИ ПРАВОТВОРЧОСТІ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» є актуальні питання теорії та практики кримінального законодавства України, його удосконалення, реалізації кримінально-правових норм на стадії досудового розслідування та судового провадження, імплементації міжнародних кримінально-правових норм у національне кримінальне законодавство, реформування кримінального процесуального законодавства, реалізації засад кримінального провадження, застосування рішень ЄСПЛ та Верховного Суду в діяльності органів кримінальної юстиції, правових проблем здійснення кримінального провадження та міжнародного співробітництва в умовах воєнного стану.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» знаходиться у тісному зв'язку з іншими юридичними дисциплінами: 1) забезпечуючи дисципліни: «Конституційне право», «Судові та правоохоронні органи України», «Кримінальне право. Загальна частина», «Кримінальне право. Особлива частина», «Теорія кваліфікації кримінальних правопорушень», «Кваліфікація окремих видів кримінальних правопорушень», «Кримінальний процес», «Досудове розслідування», «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування», «Кримінально-правова кваліфікація», «Забезпечення права на захист у кримінальному провадженні», «Адвокатура України», «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів», «Юридична компаративістика»; 2) забезпечувані дисципліни: «Докази та доказування у провадженнях про кримінальні правопорушення», «Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні», «Міжнародні стандарти застосування заходів забезпечення кримінального

провадження», «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод», «Кримінальне право: доктринальні та практичні проблеми», «Кримінально-правова охорона права власності», «Кримінально-правова охорона прав і свобод людини», «Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення», «Практика Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні», «Взаємодія органів досудового розслідування з оперативними підрозділами та іншими правоохоронними органами під час протидії кримінальним правопорушенням», «Докази та доказування щодо кримінальних правопорушень у фінансово-господарській діяльності».

Програма навчальної дисципліни «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» складається з таких тем:

Тема 1. Кримінальне законодавство України: актуальні питання теорії та практики

Тема 2. Сутність кримінального процесуального закону: теоретичні та практичні проблеми

Тема 3. Удосконалення кримінального законодавства України

Тема 4. Шляхи реформування кримінального процесуального законодавства: теорія та практика

Тема 5. Засади кримінального провадження як предмет наукового дослідження

Тема 6. Врахування практики ЄСПЛ в діяльності органів кримінальної юстиції

Тема 7. Імплементация міжнародних кримінально-правових норм у національне кримінальне законодавство

Тема 8. Реформування органів досудового розслідування

Тема 9. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії досудового розслідування

Тема 10. Кримінальне судочинство в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку

Тема 11. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії судового розгляду

Тема 12. Правові позиції Верховного Суду: врахування їх в діяльності органів досудового розслідування

Тема 13. Відновне правосуддя у кримінальному процесі: міжнародний досвід та перспектива розвитку в Україні

Тема 14. Спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень: теорія та практика

Тема 15. Особливості досудового розслідування в умовах воєнного стану

Тема 16. Міжнародна правова допомога при розслідуванні кримінальних правопорушень: теоретичні та практичні проблеми

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати глибокі теоретичні і практичні знання щодо забезпечення кримінально-правової та кримінальної процесуальної діяльності органів кримінальної юстиції відповідно до Європейських та міжнародних стандартів, пріоритетних напрямів подальшого розвитку органів кримінальної юстиції в контексті її реформування; навчити здобувачів вищої освіти проводити аналіз та вміло застосовувати судову практику в діяльності органів кримінальної юстиції.

Завдання: освоїти та закріпити у здобувачів вищої освіти знань щодо актуальних законодавчих і теоретичних проблем кримінального і кримінального процесуального права в діяльності органів кримінальної юстиції, вироблення навиків самостійного критичного аналізу положень кримінально-правової доктрини і кримінальної процесуальної теорії, а також кримінального і кримінального процесуального законодавства, формування здатності формулювати та обґрунтовувати власні юридичні висновки, пропозиції, рекомендації щодо діяльності органів кримінальної юстиції.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедр: кримінального права та кримінального процесу, які безпосередньо проводять заняття або при зверненні з письмовим запитом на електронну пошту за адресами: k006@naia.kiev.ua (кафедра кримінального права); Krum.proces@ukr.net (кафедра кримінального процесу).

Структура навчальної дисципліни

Тема 1. Кримінальне законодавство України: актуальні питання теорії та практики

Поняття кримінального законодавства України. Кримінально-правова норма. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони). Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: автентичне (легальне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене. Аналогія в кримінальному праві. Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Акти застосування норм права. Акти реалізації норм права. Правосуб'єктність. Правосвідомість. Правова культура. Кримінальна відповідальність. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації та формулювання звинувачення.

Тема 2. Сутність кримінального процесуального закону: теоретичні та практичні проблеми

Кримінальний процесуальний закон, Теоретичні аспекти кримінального процесу, практичні аспекти кримінального процесу, проблеми кримінального процесуального закону, юридичні аспекти кримінального процесу, процесуальні гарантії, доказування в кримінальному процесі, правова регламентація процесуальних норм, правозастосування у кримінальному процесі, захист прав та свобод особи у кримінальному процесі, судочинство та процесуальні форми, процесуальна компетенція, гарантії правосуддя в кримінальному процесі.

Тема 3. Удосконалення кримінального законодавства України

Сучасний стан кримінального законодавства України. Підстави та перспективи реформування кримінального законодавства України. Шляхи удосконалення чинного кримінального законодавства України. Проблеми стадій умисного кримінального правопорушення. Проблеми співучасті у кримінальному правопорушенні. Доктринальні та практичні проблеми обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Доктринальні та практичні проблеми заходів медичного, виховного та кримінально-правового характеру.

Тема 4. Шляхи реформування кримінального процесуального законодавства: теорія та практика

Реформування кримінального процесуального законодавства, теорія реформування правопорядку, шляхи удосконалення правозастосування, модернізація процесуального законодавства, інновації в кримінальному процесі, зміни в правовому середовищі. Проблеми застосування кримінального процесуального законодавства. Вплив реформування кримінального процесуального законодавства на проведення досудового розслідування та судового провадження. Сучасні підходи до кримінального процесу, стандартизація процесуальних процедур.

Тема 5. Засади кримінального провадження як предмет наукового дослідження

Кримінальне провадження, засади кримінального провадження, наукове дослідження, предмет наукового аналізу, кримінальний процес, судова практика, кримінальна юстиція, аналіз правового регулювання, правова наука, емпіричні дослідження, науковий методологічний підхід, реалізація засад кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Тема 6 Врахування практики ЄСПЛ в діяльності органів кримінальної юстиції

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ), кримінальна юстиція, практика ЄСПЛ, права людини та громадянина, судова практика, процесуальні норми, судові рішення, судочинство, конвенція про захист прав людини, правова гарантія, засади кримінального провадження, пріоритет прав людини, правозахисні органи, доступ до суду, справедливий процес,

забезпечення права на захист, реалізація правових стандартів, міжнародне співробітництво

Тема 7. Імплементация міжнародних кримінально-правових норм у національне кримінальне законодавство

Поняття імплементации. Форми її здійснення. Особливості імплементации норм кримінального законодавства. Ратифікація міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Приєднання до міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Укладання міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Суб'єкти імплементации міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Міжнародні нормативно-правові акти, положення яких підлягають імплементации у національне кримінальне законодавство.

Тема 8. Реформування органів досудового розслідування

Досудове розслідування, органи досудового розслідування, система правосуддя, стратегічні цілі реформ, ефективність розслідування, прозорість та відкритість, інституційні зміни, співпраця з правозахисними організаціями, об'єктивність розслідування, професійні стандарти, сучасні технології у розслідуванні, гарантії прав учасників кримінального провадження, оптимізація розслідування, інноваційні підходи, оперативно-розшукова діяльність, незалежність органів досудового розслідування, міжнародний досвід реформування органів розслідування

Тема 9. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії досудового розслідування

Кримінальні правопорушення проти життя особи. Загальна характеристика і види. Поняття вбивства та його види. Потерпілий та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність співучасників. Доведення до самогубства. Погроза вбивством.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Поняття й види тілесних ушкоджень. Побой і мордування. Їх відмінність від тілесних ушкоджень. Каткування. Поняття каткування. Домашнє насильство. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою. Незаконна лікувальна діяльність.

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, їх загальна характеристика та види. Зґвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень

проти власності. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності.

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття неправомірної вигоди. Поняття службової особи, що дається у примітці до ст. 364 КК України.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Поняття та ознаки діяння. Службове підроблення. Декларування недостовірної інформації. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Зловживання впливом. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Провокація підкупу.

Тема 10. Кримінальне судочинство в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку

Кримінальне судочинство, судова система, законодавство України, учасники кримінального провадження, презумпція невинуватості, покарання, міжнародна співпраця, електронне кримінальне судочинство, досудове розслідування, судове провадження, реалізація повноважень учасників кримінального провадження, забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи, співвідношення таємниці досудового розслідування з іншими видами охоронюваних законом таємниць, взаємодія учасників кримінального провадження, апеляційне провадження, касаційне провадження.

Тема 11. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії судового розгляду.

Звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Поняття покарання. Види покарань. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному

батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Актуальні проблеми реалізації кримінально-правових норм щодо призначення покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія. Помилування.

Тема 12. Правові позиції Верховного Суду: врахування їх в діяльності органів досудового розслідування

Правові позиції Верховного Суду, діяльність органів досудового розслідування, кримінальний процес, судова практика, юридичні аспекти, Верховний Суд, правова інтерпретація, нормативні акти, судові рішення, прецеденти, судовий контроль, правові засади, роль Верховного Суду, юридична доктрина, індивідуальні права та свободи, правова стабільність, судова система, правовий вплив на практику розслідування.

Тема 13. Відновне правосуддя у кримінальному процесі: міжнародний досвід та перспектива розвитку в Україні

Відновне правосуддя, міжнародний досвід, реформи кримінального процесу, міжнародні стандарти, засади справедливого судочинства, гарантії прав підсудних, правові принципи, ефективність правосуддя, Європейська конвенція з прав людини, правозахисні механізми, адаптація міжнародного досвіду, процедурні інновації, доступ до правосуддя, адвокатська практика, судова реформа в Україні.

Тема 14. Спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень: теорія та практика

Досудове розслідування, спеціальне досудове розслідування, кримінальні правопорушення, примусові заходи, повідомлення про підозру, правовий статус підсудного, клопотання, вручення процесуальних документів, процесуальні норми, гарантії прав, прецедентні рішення, конфіденційність та безпека.

Тема 15. Особливості досудового розслідування в умовах воєнного стану

Кримінальні процесуальні норми, досудове розслідування, умови воєнного стану, кримінальні правопорушення, юридичні аспекти, стадія

досудового розслідування, воєнний конфлікт, процесуальні гарантії, органи досудового розслідування, докази, процесу, гарантії прав осіб, міжнародні стандарти.

Тема 16. Міжнародна правова допомога при розслідуванні кримінальних правопорушень: теоретичні та практичні проблеми

Міжнародна правова допомога, розслідування кримінальних правопорушень, практичні проблеми, юридичні процедури, міжнародні стандарти, легалізація, екстрадиція, документальне забезпечення, міжнародні угоди, юридичні особливості, інтерпол, допит свідків, передача доказів, міжнародна координація, взаємодія між країнами, співробітництво у розслідуванні, міжнародне правозастосування, особливості виконання рішень

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Приватне право: практика тлумачення і застосування» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- теоретичні засади приватного права, концепції, напрями й основні проблеми його розвитку;
- теоретичні засади, концепції, напрями й основні проблеми удосконалення законодавства, що регулює приватно-правові відносини;
- тенденції та перспективи розвитку законодавства, що регулює приватно-правові відносини, в умовах ринкової економіки і демократизації суспільства;
- основні наукові теорії науки приватного права;

вміти:

- правильно визначати проблеми приватноправових відносин, шляхи їхнього подолання;
- тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії приватного права;
- здійснювати наукові дослідження і забезпечувати освітній процес;
- тлумачити чинне законодавство України та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення та обґрунтовуючи доцільність використання або ж невикористання в конкретних ситуаціях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- актуальні питання теорії та практики кримінального законодавства України;
- особливості реформування кримінального процесуального законодавства України;
- особливості удосконалення кримінального законодавства України;
- теоретичні та практичні проблеми кримінального процесуального закону;
- функціональне призначення засад кримінального провадження у механізмі виконання його завдань;
- практику ЄСПЛ та Верховного Суду, її застосування в діяльності органів кримінальної юстиції;
- особливості імплементації міжнародних кримінально-правових норм у національне кримінальне законодавство;
- кримінальні й кримінальні процесуальні норми, їх застосування в практичній діяльності в умовах воєнного стану;

- проблеми кримінального судочинства у сучасному кримінальному процесі України;
- проблеми впровадження інституту відновного правосуддя в Україні, міжнародний досвід його застосування;
- правове та організаційне забезпечення спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень;
- особливості застосування норм кримінального процесуального права в умовах воєнного стану;
- законодавство що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

уміти:

- збирати, опрацьовувати та критично аналізувати нормативні акти, доктринальні джерела, судову практику, що регулюють діяльність органів кримінальної юстиції;
- застосовувати отриманні знання у практичних ситуаціях;
- формулювати свою правову позицію, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи у розв'язанні складних задач і проблем кримінального і кримінального процесуального законодавства, приймати рішення та вирішувати проблеми, чітко ставити завдання і формулювати цілі;
- дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти після завершення навчання фахівців за ступенем вищої освіти магістра за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08).

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти магістра Національної академії внутрішніх справ (далі-Академія) здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», стандартів вищої освіти, інших нормативних актів України з питань освіти, Статуту Національної академії внутрішніх справ.

Атестація здобувачів вищої освіти в Академії проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується врученням документів про вищу освіту. Детальний опис та проведення атестації прописано у «Положенні про екзаменаційну комісію в Національній академії внутрішніх справ».

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

У випадку неявки здобувача вищої освіти на засідання екзаменаційної комісії з поважних причин, підтверджених відповідними документами, для складання однієї навчальної дисципліни за рішенням Голови екзаменаційної комісії, атестація може бути перенесена на іншу дату, але в межах затвердженого розкладу роботи екзаменаційної комісії.

Тривалість атестації не повинна перевищувати 4 академічних годин на день для однієї групи.

Кількість екзаменаційних білетів для усного екзамену перевищує кількість осіб, що навчаються у навчальній групі не менше, ніж на 5.

За структурою екзаменаційний білет містить два питання теоретичних – почергово на вибір із кожної навчальної дисципліни, яка винесена на атестацію, а також третє – практичне завдання.

Результати атестації оцінюються з урахуванням відповідей на теоретичні питання а також виконання практичного завдання.

Під час атестації здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере білет, спеціальний аркуш усної відповіді та готується до відповіді. Час для підготовки – до 20 хвилин. На спеціальному аркуші усної відповіді здобувачу вищої освіти необхідно написати прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, який проходить атестацію, номер білету, відповіді на питання та після завершення написання відповіді поставити особистий підпис. Після підготовки здобувач вищої освіти в усній формі дає відповіді на теоретичні питання, що містяться в білеті. По завершенню відповіді на теоретичні питання спеціальний аркуш усної відповіді із записами передається секретарю екзаменаційної комісії.

Обов'язковою складовою оцінювання знань та практичних навиків здобувачів вищої освіти є виконання практичного завдання. Головною метою

є комплексна перевірка здобутих під час навчання теоретичних знань, а також їхнього уміння використовувати їх у майбутній професійній діяльності завдяки практичним навичкам, здобутим під час навчання.

Заключним етапом атестації є підведення підсумку, шляхом оцінювання членами комісії відповідей на два теоретичних питання та демонстрації практичних умінь та навичок під час виконання практичного завдання.

Оцінку за відповіді на питання білету виставляє кожен член комісії.

Підсумкова оцінка атестації визначається як середня з оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань (якщо інше не визначене програмою екзамену).

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні екзамену приймається на закритому засіданні комісії, відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Якщо відповідь здобувача вищої освіти на екзамені не відповідає вимогам рівня атестації екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувач не пройшов атестацію і у протоколі засідання екзаменаційної комісії йому проставляється оцінка «незадовільно» (0-59 балів (FX, F)).

У випадку, якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для складання атестації, у протоколі зазначається, що він «неатестований у зв'язку із неприбуттям» на засіданні.

Результати атестації здобувачів вищої освіти оголошуються Головою екзаменаційної комісії. Присутність здобувачів на оголошенні результатів атестації є обов'язковою.

Здобувачі вищої освіти, які запізнилися на атестацію, письмово звертаються до Голови екзаменаційної комісії про можливість складання атестації у день атестації чи наступного дня (за умови роботи цієї ж комісії). Рішення про можливість складання екзамену приймається Головою.

Отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки не позбавляє його права продовжувати складання екзаменів з інших дисциплін.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційні білети охоплюють зміст програм навчальних дисциплін Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості, Приватне право: практика тлумачення і застосування, що забезпечує можливість перевірки всіх рівнів компетентностей здобувачів вищої освіти під час проведення комплексного екзамену.

Теоретичні питання забезпечують виявлення фундаментальності, міждисциплінарності отриманих знань, рівень оволодіння основними поняттями, уміння використовувати категоріальний апарат, глибину розуміння проблеми. Практичне завдання (задача) забезпечує виявлення уміння вирішувати типові завдання, що можуть виникати у практичній діяльності, здатність логічно пояснювати і аргументовано доводити власну точку зору, можливості аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається з урахуванням повноти розкриття питання, логіки викладення, культури мови, вміння доводити думку та відстоювати власні позиції, впевненості та переконливості, аналітичного міркування, вміння робити порівняння та висновки.

За структурою екзаменаційний білет містить теоретичну частину (оцінювання знань - до 75 % балів) і практичну частину (оцінювання розуміння, здатностей, умінь тощо - до 25 % балів).

Оцінка за виконання практичного завдання здобувачами вищої освіти здійснюється за наступними критеріями: повнотою наданої відповіді на теоретичні питання та ситуативне завдання; логікою викладення, культурою мови; вмінням доводити думку та відстоювати власні позиції; впевненістю та переконливістю; здатністю аналітично мислити, вмінням робити порівняння та висновки.

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

<i>Рівень компетентності та критерії оцінювання</i>	<i>Кількість набраних балів</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
<i>Високий (творчий):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових	90-100	A	відмінно

рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно надавати відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.			
<i>Достатній (конструктивно-варіативний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.	85-89	В	добре
<i>Достатній (конструктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	75-84	С	добре
<i>Середній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив посередні знання значної частини навчального	66-4	Д	незадовільно

матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.			
<i>Достатній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.	60-65	E	задовільно
<i>Низький (рецептивно-продуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).	35-59	Fx	незадовільно
<i>Низький (непродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної	1-34	F	незадовільно

частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).			
--	--	--	--

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

ПРИВАТНЕ ПРАВО: ПРАКТИКА ТЛУМАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

1. Договори роздрібної купівлі-продажу з окремими нетиповими умовами.
2. Правове регулювання купівлі-продажу іноземної валюти.
3. Договір аукціонного продажу.
4. Договір поставки товару для державних потреб: нормативно-правове регулювання, характеристика, особливості суб'єктного складу.
5. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу: нормативно-правове регулювання, характеристика.
6. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника, як одна із особливостей договору дарування.
7. Правове регулювання благодійної діяльності.
8. Договір короткострокового найму житла.
9. Договір прокату як різновидність договору найму, його особливості.
10. Договір оренди (найму) земельної ділянки: нормативно-правове регулювання, характеристика.
11. Договір лізингу: основні відмінності, за якими відмежовують договір лізингу від інших видів орендних договорів.
12. Договір позички: порівняльна характеристика з договором позики.
13. Спеціальні види договорів підряду, їх характеристика.
14. Договір перевезення вантажу залізничним транспортом: нормативно-правове регулювання, характеристика.
15. Договір перевезення пасажирів залізничним транспортом: нормативно-правове регулювання, характеристика.
16. Договір майнового страхування : нормативно-правове регулювання, характеристика.
17. Договір особистого страхування: нормативно-правове регулювання, характеристика.
18. Договір страхування цивільно-правової відповідальності: нормативно-правове регулювання, характеристика.
19. Порівняльна характеристика договору доручення та договору комісії.
20. Договір про надання медичних послуг.
21. Договір про надання туристичних послуг.
22. Договір про надання освітніх послуг.
23. Порівняльна характеристика договору банківського вкладу і договору зберігання в банківській скриньці.
24. Умови та порядок додержання нотаріальної форми договорів у цивільному праві.

25. Ліцензійні договори на використання об'єктів промислової власності.
26. Авторський договір.
27. Порівняльно-правова характеристика спадкового договору, заповіту і договору довічного утримання.
28. Особливості відповідальності за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки.
29. Обставини, що звільняють від відповідальності за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки.
30. Умови відповідальності за шкоду, завдану життю та здоров'ю фізичної особи.
31. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я.
32. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого.
33. Особливості відповідальності малолітніх та неповнолітніх осіб у деликтних зобов'язаннях.
34. Зобов'язання, що виникають із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу.
35. Зобов'язання, що виникають із публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу.
36. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.
37. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист.
38. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності.
39. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою.
40. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом місцевого самоврядування або їх посадовими особами.
41. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.
42. Порядок поновлення службових, пенсійних, житлових, інших особистих і майнових прав громадянина в разі завдання йому шкоди правоохоронними органами.
43. Відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.
44. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною особою та особою, цивільна дієздатність якої обмежена.
45. Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи.
46. Правовий інститут компенсації моральної шкоди та сфера його дії.
47. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

48. Особливості відшкодування додаткових витрат в разі завдання шкоди каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я.

49. Тлумачення заповіту судом як спеціального способу захисту прав спадкоємців.

50. Актуальні питання правового регулювання спадкування за заповітом.

51. Актуальні проблеми спадкування за законом.

52. Проблеми спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві.

53. Еволюція спадкового права України (історико-правовий аспект).

54. Правочини у сфері спадкового права.

55. Цивільно-правові способи захисту спадкових прав.

56. Правовий статус суб'єкта спадкових правовідносин.

57. Спадкування майнових та особистих немайнових прав автора.

58. Спадковий договір як інститут спадкового права України.

59. Актуальні питання секретного заповіту.

60. Здійснення, охорона та захист суб'єктивних спадкових прав.

61. Право розпорядження майном у спадкових правовідносинах.

62. Сучасні аспекти спадкування фактичного подружжя за законом.

63. Актуальні питання охорони спадкового майна виконавцем заповіту.

64. Актуальні питання нотаріальної діяльності з оформлення спадкових прав.

65. Суб'єкти спадкових правовідносин: проблеми теорії та практики.

66. Актуальні проблеми переходу права власності у разі визнання судом спадщини відумерлою.

67. Банківський вклад як об'єкт спадкових прав.

68. Колізійне регулювання спадкових відносин, ускладнених іноземним елементом.

69. Актуальні проблеми сурогатного материнства в Україні.

70. Поняття сім'ї в теорії сімейного права та законодавства України і країн Європейського Союзу.

71. Актуальні проблеми уніфікації сімейного законодавства України та країн Європейського Союзу.

72. Шлюбний договір у механізмі приватно-правового регулювання сімейних відносин.

73. Актуальні проблеми здійснення та захисту майнових та особистих немайнових прав батьків і дітей.

74. Міжнародно-правовий захист сімейних прав та інтересів дитини.

75. Актуальні проблеми обмеження сімейних прав осіб, засуджених до позбавлення волі.

76. Принципи сімейного права.

77. Сучасні аспекти реалізації права на шлюб у міжнародному приватному праві.

78. Захист сімейних прав та інтересів у порядку цивільного судочинства.

79. Актуальні проблеми правового забезпечення таємниці усиновлення.
80. Актуальні питання встановлення та припинення режиму окремого проживання подружжя в порядку окремого провадження.
81. Актуальні проблеми охорони та захисту репродуктивних прав подружжя.
82. Актуальні проблеми відповідальності у сімейному праві.
83. Сучасні аспекти судового захисту прав та інтересів дитини.
84. Актуальні проблеми реформування сімейного законодавства України в контексті євроінтеграційних процесів.
85. Актуальні проблеми правового регулювання фактичних шлюбних відносин в Україні.
86. Правове регулювання посередництва у сфері зайнятості.
87. Безробітний: правовий статус за національним законодавством.
88. Правове регулювання нестандартних форм зайнятості.
89. Фізична особа як суб'єкт трудових правовідносин.
90. Фізична особа-підприємець у правовідносинах, пов'язаних із найманою працею.
91. Порівняльна характеристика трудового договору та суміжних цивільно-правових договорів, пов'язаних з працею.
92. Правовий статус працівника за законодавством України.
93. Особливості договірного регулювання праці сезонних працівників.
94. Тимчасові працівники: правовий статус у правовідносинах, пов'язаних із найманою працею.
95. Трудовий контракт та особливості його укладення.
96. Трудовий договір з працівниками, що приймаються на роботу за конкурсом.
97. Особи з інвалідністю як суб'єкти трудових правовідносин: особливості правового статусу.
98. Правовий статус неповнолітніх найманих працівників.
99. Органи державної влади у правовідносинах, пов'язаних із найманою працею.
100. Розвиток договірного регулювання правовідносин, пов'язаних з працею: нормативно-правовий аспект.

КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ТА ПРИНЦИПИ ПРАВОТВОРЧОСТІ

1. Актуальні питання забезпечення права на захист під час кримінального провадження.
2. Актуальні питання реалізації засади розумних строків у кримінальному процесі.
3. Амністія та помилування: проблемні питання.
4. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція) як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

5. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.
6. Відновне правосуддя: загальна характеристика, поняття, мета та принципи.
7. Врахування правових позицій Верховного Суду у діяльності органів досудового розслідування. Їх значення.
8. Домашнє насильство: поняття, види, особливості кваліфікації.
9. Європейські стандарти якості кримінального процесуального закону.
10. Загальнотеоретичні і прикладні проблеми реалізації засад кримінального провадження.
11. Законодавчі та прикладні проблеми виконання завдання кримінального провадження.
12. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення.
13. Колізії та конкуренція норм в кримінальному законодавстві України: проблеми їх вирішення.
14. Концептуалізація загальних дефініцій та правової природи міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.
15. Кримінальна відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.
16. Кримінальна відповідальність за державну зраду та шпигунство.
17. Кримінальна відповідальність за диверсію.
18. Кримінальна відповідальність за дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.
19. Кримінальна відповідальність за здачу або залишення ворогові засобів ведення війни.
20. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність.
21. Кримінальна відповідальність за мародерство.
22. Кримінальна відповідальність за образу честі і гідності військовослужбовця, погрозу військовослужбовцю.
23. Кримінальна відповідальність за перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.
24. Кримінальна відповідальність за посягання на життя державного чи громадського діяча.
25. Кримінальна відповідальність за умисне знищення або пошкодження військового майна. Необережне знищення або пошкодження військового майна.
26. Кримінальне судочинство: поняття та його правове регулювання.
27. Кримінальні правопорушення, при вчиненні яких неможлива стадія готування.
28. Міжнародно-правові основи відновного правосуддя.

29. Норми міжнародного права та їх роль в регулюванні кримінального провадження.

30. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: теоретичні та практичні проблеми.

31. Опір начальника або примушування його до порушення службових обов'язків

32. Особливості здійснення кримінального судочинства судом присяжних.

33. Особливості кваліфікації розбою (ст. 187 КК України) і вимагання (ст. 189 КК України) як кримінальних правопорушень проти власності.

34. Особливості кваліфікації тілесних ушкоджень.

35. Особливості початку досудового розслідування при виявленні ознак кримінального правопорушення на території дипломатичних представництв чи консульських установ.

36. Особливості співробітництва у кримінальних провадженнях на рівні ЄС.

37. Переїняття кримінального провадження як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

38. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи.

39. Повідомлення про підозру особі: аналіз окремих аспектів позиції Великої Палати Верховного Суду щодо спеціальних суб'єктів.

40. Поняття, суть та елементи медіації.

41. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.

42. Практика Європейського суду з прав людини: правові основи її застосування у кримінальному судочинстві.

43. Прогалини в кримінальному законодавстві України та способи їх усунення.

44. Процесуальний порядок та особливості тримання особи під вартою на території України в порядку міжнародної правової допомоги.

45. Пряма та зворотна дія кримінального процесуального закону.

46. Самовільне залишення військової частини або місця служби

47. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом

48. Учасники кримінального судочинства: проблемні питання реалізації їх повноважень.

49. Форми відновного правосуддя та їх характеристики.

50. Юрисдикція ЄСПЛ: загальна характеристика

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

ПРИВАТНЕ ПРАВО: ПРАКТИКА ТЛУМАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

1. Громадянин П., якому 18 років, купив у свого товариша громадянина К., якому 17 років, магнітофон. Дізнавшись про це, батько гр. К. звернувся до суду з вимогою визнати договір купівлі-продажу недійсним. Гр. П. заперечував проти цього, посилаючись на те, що магнітофон був раніше придбаний гр. К. на свою стипендію і останній має право розпоряджатися ним самостійно.

Завдання: *Надайте характеристику цивільній дієздатності неповнолітніх? Розгляньте докази сторін та підготуйте висновок про те, як повинен бути вирішений цей спір.*

2. Громадянка Ф. звернулася до органів опіки та піклування з проханням призначити їй піклувальника, в заяві вона посилалася на те, що не може проживати самостійно, оскільки потребує стороннього догляду. Органи опіки та піклування відмовили у її призначенні піклувальника, посилаючись на те, що у заявниці є дорослий син, який проживає у тому ж населеному пункті, що й гр. Ф.

Завдання: *Чи правомірні дії органів опіки та піклування?*

3. У 2022 р. подружжя Сіренків придбало автомобіль. У 2023 р. в нотаріальній конторі було посвідчено договір дарування на ім'я дружини, а в липні 2024 р. шлюб був розірваний. Але чоловік продовжував користуватися автомобілем і після розірвання шлюбу. Сіренко звернулася до суду з позовом про повернення їй автомобіля. Відповідач проти позову заперечував, вважаючи, що права власності у позивачки на автомобіль не виникло, оскільки автомобіль їй не передавався (а це є обов'язковою умовою договору дарування), і є спільною власністю. Позивачка стверджувала, що оскільки договір був нотаріально посвідчений, то у неї виникло право власності на автомобіль.

Завдання: *Як повинен бути вирішений спір? Які види власності можуть виникнути у подружжя?*

4. Пан Стародубцев продав пану Марченку телевізор. За домовленістю сторін Марченко повинен був забрати телевізор через два дні. Вночі в квартирі Стародубцева трапилась пожежа в результаті якої згорів зазначений телевізор. Стародубцев відмовився повернути Марченку отриману за телевізор грошову суму посилаючись на те, що Марченко як власник телевізора несе ризик випадкової загибелі речі.

Марченко звернувся до суду.

Завдання: Яке рішення повинен ухвалити суд?

5. Анохіна та Дворкін доручили Січкарю за винагороду закласти в ломбарді їх речі – чоловіче та жіноче пальто та отримати для них позику. Пальто були закладені в ломбард, а потім викуплені Січкарем за гроші Анохіної та Дворкіна, проте останнім не повернуті. У зв'язку з цим Анохіна та Дворкін подали позов до Січкаря про стягнення вартості пальто. Суд на підставі норм права щодо віндикаційного позову зобов'язав відповідача відшкодувати позивачам вартість обох пальто.

Завдання: Чи правильно суд ухвалив рішення?

6. Після смерті важко хворого громадянина С. залишилася спадщина, на отримання якої претендували: громадянин П. - єдиний спадкоємиць за заповітом, що проживав разом із спадкодавцем і доглядав його 6 останніх років перед смертю; син В., що проживав окремо від спадкодавця і не підтримував з ним зв'язків; рідний брат О. - інвалід І групи, що проживав та працював в іншому місті. Громадянин П. у суді просив усунути від надання спадщини сина В. на тій підставі, що останній злісно ухилявся від матеріальної допомоги батькові, про що були пред'явлені відповідні докази. Брат померлого О. просив суд включити його до складу спадкоємців як непрацездатного, хоча він і не отримував матеріальної допомоги від спадкодавця.

Завдання: Як має бути вирішений такий спір?

7. Подружжя Н. та П. мали доньку, неповнолітнього сина, тітку і, крім того, на їхньому утриманні з 30 червня 2014 року перебував родич П. віком 68 років, який весь час проживав спільно з ними.

У травні 2020 року П. помер. Після його смерті відкрилася спадщина загальною вартістю 772 тис. грн, включаючи предмети домашньої обстановки та вжитку вартістю 38 тис. грн.

Завдання: Визначте коло спадкоємців та вартість майна, яке кожен з них успадковує.

8. До нотаріальної контори звернулася громадянка Р. з проханням надати їй юридичну консультацію, як краще оформити документи, щоб усе належне їй майно після її смерті залишилось племінниці, яка її доглядає. Громадянка Р. турбується, що на частину майна претендуватиме її син І., інвалід 2 групи, який пропиває свою пенсію та неодноразово піднімав руку на матір.

Завдання: Надайте консультацію, від нотаріуса? Розкрийте переваги спадкового договору?

9. Прочитавши оголошення на сайті "ОЛХ", громадянин П. вирішив купити у громадянина А. холодильник. Погодивши ціну, сторони домовилися, що П. через три дні приїде за холодильником на власному авто. Крім того, громадянин П. перерахував на картковий рахунок громадянина А.

завдаток у розмірі 10000 грн. Приїхавши через три дні за холодильником П. виявив, що А. продав його іншій особі за більш вигідною ціною.

Громадянин П. вирішив вимагати відшкодування збитків (витрати на автотранспорт), повернення 10000 грн. завдатку і компенсацію моральної шкоди.

Завдання: *Вирішіть спір. З якого моменту договір купівлі-продажу вважається укладеним?*

10. Громадяни Р. і Д. уклали договір купівлі-продажу земельної ділянки і посвідчили його у нотаріуса. Після повного розрахунку з продавцем Р., Д. почав будівництво будинку на земельній ділянці. Через деякий час дружина Р. заявила позов до суду про визнання договору недійсним, обґрунтувавши позов тим, що при укладенні договору купівлі-продажу було порушено вимогу Сімейного кодексу України про необхідність згоди іншого з подружжя на відчуження нерухомого майна.

Завдання: *Проаналізуйте ситуацію. Яке рішення прийме суд?*

11. ТОВ «Світанок», укладаючи договір підряду на ремонтно-будівельні роботи, не складало кошторису робіт як окремого документу. Податкова інспекція подала позов до суду з вимогою про визнання договору недійсним на цій підставі. Відповідач проти позову заперечував, мотивуючи це тим, що акт приймання-передачі виконаних робіт, що був складений представниками сторін, містить перелік робіт та їх вартість.

Завдання: *Що є істотними умовами договору підряду? Чи є кошторис істотною умовою договору? Чи завжди він складається? Яке юридичне значення має акт приймання-передачі виконаних робіт, у в яких випадках складається? Яке рішення має прийняти суд?*

12. Між ТОВ «Прогрес» і Управлінням залізниці Закарпатської області було укладено договір на перевезення 40 т пшениці. Подані 4 вагони були повністю завантажені. На станції призначення при прийнятті вантажу було виявлено повну непридатність пшениці для переробки. В акті експертизи, проведеної на вимогу одержувача, зазначено, що пшениця заражена шкідником і з неї не вийде муки першого сорту. Тому продукція не може бути використана і підлягає знищенню.

ТОВ «Прогрес» звернулося до залізниці з вимогою про відшкодування збитків, оскільки вважали, що зараження могло статися під час перевезення.

Завдання: *Проаналізуйте ситуацію і вирішіть спір.*

13. Іщук звернулася до суду з позовом до племінниці Коваль про повернення 60 000 грн. із індексацією їх за станом на момент повернення боргу. Позивачка вказала, що цю суму вона позичала на покупку меблів ще три з половиною роки тому з умовою повернення боргу протягом трьох років. За цей час Коваль з нею не розраховувалась, і зростання цін знецінило позичену суму. Тому їй потрібно проіндексувати відповідно до купівельної

спроможності. До позовної заяви доданий талон поштового переказу дворічної давності. Однак Коваль пояснила, що це був переказ за куплений Ішук сервіз.

Завдання: Як укладається договір позики? Як необхідно вирішити справу?

14. Громадянин К., працюючи на дачній ділянці, несподівано почув за своєю спиною людський крик. Обернувшись, він побачив свого сусіда Д. з покаліченою рукою. Як виявилось, Д. зацікавився, що робить у такий пізній час його сусід і підійшов до нього ззаду. К. лопатою, якою копав грядки, вдарив Д. по руці. Внаслідок перелому руки Д. 26 днів знаходився на листку непрацездатності.

Завдання: Проаналізуйте ситуацію. Вирішіть спір.

14. У лікарню звернувся чоловік з проханням надати термінову допомогу його сину, який перебував у важкому стані і був привезений до лікарні. Завідувач хірургічного відділення незважаючи на те, що батько протягом години шість разів звертався за допомогою, відмовив, мотивуючи тим, що він зайнятий іншим хворим.

Хворий помер. За висновком судово-медичної експертизи, смерть настала внаслідок великої втрати крові. На запитання прокурора про можливість попередження смерті судово-медична експертиза дала відповідь: при своєчасному наданні медичної допомоги життя можна було врятувати.

Завдання: Проаналізуйте ситуацію.

15. У ніч на 20 серпня 2023 року було затоплено квартиру, внаслідок чого пошкоджено меблевий гарнітур, палац, картини, диван. На ремонт стін було витрачено 52000 грн., а майнові збитки становлять 120 000 грн.

Як виянилось, наймач Д., яка проживає вище, залишила відкритим водопровідний кран, що послужило причиною аварії. Д. вважає, що вона не затоплювала квартири, оскільки вода була подана раніше, ніж це прийнято за графіком.

Завдання: Проаналізуйте ситуацію. Вирішіть спір.

16. При прийнятті на роботу завідувачим складом громадянина С. директор заводу запропонував йому надати до відділу кадрів паспорт, трудову книжку, диплом про закінчення ЗВО, ідентифікаційний код, характеристику з останнього місця роботи, довідку про забезпечення гр. С. і його сім'ї житловою площею і довідку про стан здоров'я. Коли претендент на посаду приніс потрібні документи, то директор відмовив йому у прийнятті на роботу у зв'язку із тим, що в нього був тільки диплом про закінчення технікуму і прописаний він у передмісті та потребує поліпшення житлових умов.

Завдання: Обґрунтовуючи посиланнями на норми чинного законодавства, дайте відповіді на такі запитання: Чи правомірна відмова

громадянину С. у прийнятті на роботу? Які документи необхідні для прийняття на роботу завідуючим складом? Який загальний порядок прийняття на роботу?

17. Енергетик Г. погодився підмінити на одну зміну свого колегу С. 17 вересня поточного року Г. вийшов на зміну замість С., однак з'явився на роботу у нетверезому стані. Начальник електроцеху не допустив енергетика Г. до роботи, про що і було складено відповідний акт.

Завдання: Обґрунтовуючи посиланнями на норми чинного законодавства, дайте розгорнуту відповідь на такі запитання: Чи буде нести відповідальність С.? Якщо так, то яку відповідальність він має понести? Чи буде нести відповідальність Г.? Якщо так, то яку відповідальність він має понести? Який порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності?

18. Сім'я П. у складі трьох осіб: чоловіка, дружини, їхнього сина - проживає у трикімнатній квартирі державного житлового фонду загальною площею 120 кв. м. Син - учасник АТО. Дружина та син бажають приватизувати квартиру. Чоловік не бажає приватизувати квартиру.

Завдання: Роз'ясніть порядок приватизації цієї квартири, коли один із членів сім'ї не бажає приватизації? Чи має значення для приватизації, що син є учасником АТО? Чи можлива приватизація квартири безоплатно без доплати за квадратні метри?

19. Громадянин Д. з вересня 2022 року не виплачував аліменти на дитину, які були встановлені за домовленістю між батьками. У квітні 2024 року до нього колишньою дружиною був пред'явлений позов про стягнення аліментів. Але в суді громадянин Д. проти позову заперечував, посилаючись на те, що весь цей час він лікувався за кордоном і ці гроші йому були занадто потрібні.

Завдання: Обґрунтовуючи посиланнями на норми чинного законодавства, дайте розгорнуту відповідь на такі запитання: Чи присудить суд сплачувати аліменти? Якщо так, то з якого моменту?

20. Громадянка З. звернулася до суду з позовом щодо стягнення аліментів з її батька у розмірі 1/4 його заробітної плати щомісячно. В обґрунтування позову вона посилалась на те, що їй виповнилось 18 років і тому стягнення аліментів за рішенням суду автоматично припинилось; між тим за рішенням медико-санітарної експертизи вона визнана інвалідом 2 групи і їй призначена пенсія в сумі 3 700 грн, яка не забезпечує можливості нормального існування. Відповідач позову не визнав і заявив, що у нього зарплата невелика і він добросовісно сплачував аліменти до досягнення донькою 18 років. Суд виніс рішення стягнути з батька на користь його повнолітньої доньки аліменти в розмірі 2 000 грн щомісячно.

Завдання: Обґрунтовуючи посиланнями на норми чинного

законодавства, дайте розгорнуту відповідь на такі запитання: На яких підставах суд виніс таке рішення? Чому стягнення аліментів визначене судом у твердій грошовій сумі, а не в частковому співвідношенні до заробітку відповідача, як просила позивачка? Як довго стягуватимуться аліменти з батька на повнолітню доньку?

КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ТА ПРИНЦИПИ ПРАВОТВОРЧОСТІ

Завдання. На підконтрольній РФ території, де розміщена Запорізька АЕС, найманці з РФ організували в'язницю, в якій катували людей. Найманці так званого угруповання «Вагнера» затримували і катували волонтерів, підприємців, простих місцевих жителів, часом – цілими родинами, де у замкнених камерах виливали ув'язненим під ноги хлорний розчин, били їх струмом, придушували мішками. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗСУ. Звільнитись з рук ворога можна було лише в разі сплати «мита».

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення і його кваліфікацію.

Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

Завдання. На підконтрольній РФ території, де розміщена Запорізька АЕС, найманці з РФ організували в'язницю, в якій катували людей. Найманці так званого угруповання «Вагнера» затримували і катували волонтерів, підприємців, простих місцевих жителів, часом – цілими родинами, де у замкнених камерах виливали ув'язненим під ноги хлорний розчин, били їх струмом, придушували мішками. Метою вчинення таких дій було отримання відомостей стосовно розташування ЗСУ. Звільнитись з рук ворога можна було лише в разі сплати «мита».

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого та визначити наявність чи відсутність складу кримінального правопорушення і його кваліфікацію.

Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

Завдання. Під час збройної агресії РФ проти України молодший сержант А., механік-водій танку Т-90 однієї з військових частин держави-агресора, у складі механізованої колони прямував до м. Бровари Київської області. На дорогу поруч із колоною виїхав мікроавтобус Volkswagen Transporter, на якому були закріплені два білих прапори. А. спрямував танк на мікроавтобус і розчавив його. В мікроавтобусі загинули водій, вихователька дитячого садка та шість дітей у віці від 2 до 4 років.

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин

вчиненого та зазначте, як зміниться кваліфікація дій А. у разі якщо:

а) йому надав команду командир екіпажу;

б) після зазначеного діяння, А. забрав коштовні речі з тіл загиблих.

Встановіть докази та їх процесуальні джерела. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

Завдання. Правоохоронними органами у ході проведення слідчо-оперативних дій було викрито та затримано поплічника агресора у Дніпропетровській області. Ним виявився мешканець Новомосковська, який збирав для російської спецслужби інформацію про місця базування та переміщення Сил оборони на території регіону. Крім того, він передавав окупантам координати міських торговельних закладів, центральних площ та інших місць масового перебування людей. Отримані відомості потрібні були для підготовки прицільних ракетних ударів по українських містах. За це агресор обіцяв своєму поплічнику гроші та «посаду» у лавах окупаційної адміністрації у разі захоплення регіону.

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

Який порядок затримання та обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в умовах воєнного стану?

Встановіть докази та їх процесуальні джерела. Які слідчі (розшукові) дії повинен здійснити слідчий у цій ситуації та розкрийте їх процесуальний порядок.

Завдання. 18 березня 2025 року близько 10:00 до поліції надійшло повідомлення про ракетний обстріл Харкова. Внаслідок влучання ракети частково пошкоджена будівля навчального закладу, прилеглі будинки та автомобілі громадян. Відомості внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

Проведення яких слідчих (розшукових) дій та прийняття яких процесуальних рішень вимагає зазначена практична ситуація?

Завдання. Громадяни Л., Б. та С. зорганізувалися для вчинення нападів на громадян у стійке злочинне об'єднання. Для залякування вони застосовували пістолет «ТТ», у якому була зламана бойова пружина, через що він був непридатний для стрільби. Не ховаючи свою зовнішність від сторонніх осіб, вони вчинили п'ять нападів, під час яких відбирали мобільні телефони, годинники, ювелірні прикраси та гроші. Під час допиту усі потерпілі зазначали, що можуть впізнати осіб, які незаконно заволоділи їх майном.

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

Назвіть види та порядок проведення пред'явлення для впізнання?

Завдання. Під час митного огляду в аеропорту «Бориспіль» у громадянина К., який відлітав до м. Амстердам, було виявлено пістолет «Браунінг» та п'ять набоїв до нього. Працівники аеропорту викликали слідчо-оперативну групу. На місці події слідчий вилучив виявлений працівниками митного контролю пістолет та набої до нього.

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

Оцініть дії слідчого. У який випадках та в якому порядку слідчий має право вилучати зброю та набої?

Завдання. У серпні 2022 року під час окупації смт. Архангельське Високопільської територіальної громади військовослужбовці ЗС РФ вбили місцеве подружжя фермерів у їх власному погребі на території домоволодіння. Під час проведення правоохоронцями оперативно-розшукових заходів виявлено місце захоронення тіл двох загиблих – чоловіка та жінки.

Завдання. Вночі Н. і Б. вчинили крадіжку з центрального аптечного складу обласного центру, внаслідок чого медичні і лікувальні установи залишились без місячного запасу наркотичних засобів. Загальна вартість викраденого становила 125 тис. грн.

Здійснити кримінально-правову оцінку фактичних обставин вчиненого.

Визначте процесуальний порядок проведення огляду центрального аптечного складу обласного центру, за умови проведення у нічний час та відсутності директора складу?

Завдання. В чергову частину Оболонського УП ГУНП у м. Києві по телефону надійшло повідомлення громадянки К. про те, що з квартири в якій вона проживає разом з чоловіком вчинена крадіжка. Для перевірки вказаної інформації на місце події виїхала слідчо-оперативна група. По прибуттю на місце події було встановлено, що на входних дверях до квартири є сліди взлому, а в квартирі безлад. К. пояснила, що з квартири були викрадені гроші в сумі 10000 грн. та золоті вироби, які належать особисто їй.

Однак її чоловік гр-н С. давати будь-які пояснення відмовився і вказав, що про крадіжку його жінка повідомила без поради з ним, сам він не заінтересований в кримінальному провадженні по факту крадіжки і заперечив щодо проведення слідчим огляду місця події в квартирі, яка на праві власності належить йому, так як придбав квартиру до оформлення шлюбу з гр-кою К., з якою проживає в даній квартирі протягом останніх 20 років, тому відповідно до засади кримінального провадження недоторканність житла чи іншого володіння особи, ніхто не має права без

його дозволу зайти в квартиру. Пояснивши це недовірою до працівників поліції.

Як повинен вчинити слідчий? Якими засадами кримінального процесу він повинен керуватися при прийнятті рішення?

Завдання. Суддя Київського апеляційного суду ухвалою від 12.08.2022 року повернув апеляційну скаргу гр. В. на ухвалу Святошинського районного суду м. Києва від 10.07.2022 року, зазначивши в судовому рішенні про те, що зазначені в апеляційній скарзі гр. В. висловлювання на адресу прокурорів, суддів та суду є образливими, а апеляційна скарга, що містить такі висловлювання, є неприйнятною. Учасники справи зобов'язані виявляти повагу до суду та до інших учасників судового процесу. Заяви та скарги, що подаються до суду, мають відповідати вимогам чинного законодавства. У тексті цих документів не можна використовувати образливі та лайливі слова, символи, зокрема, для надання особистих характеристик учасникам справи, іншим учасникам судового процесу, їх представникам і суду. У протилежному випадку такі дії суперечать основним засадам кримінального провадження.

Разом з тим заборона зловживання процесуальними правами є загальноправовим принципом і поширюється на всі види судочинства.

Проаналізуйте практику ЄСПЛ та Верховного Суду щодо прийнятого рішення суддею Київського апеляційного суду. Вкажіть, які засади кримінального провадження не були дотримані гр. В. під час звернення з апеляційною скаргою? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання. У зв'язку з чисельними скаргами керівництву Київського правового університету, на порушення студентами правил проживання в гуртожитку, який належить закладу вищої освіти, декан факультету спільно з комендантом та комірником гуртожитку провели огляд кімнат без участі осіб, які в них проживають та склали відповідний акт, в якому вказали, що під час перевірки у тумбі Глібова було знайдено 5 пляшок горілки та саморобний пристрій для обігріву кімнати, а у шафі Красюка – близько 3 кілограмів речовини рослинного походження. В результаті було складено акт, який підписали декан факультету, комендант гуртожитку та комірник.

Чи законні дії зазначених осіб? Обґрунтуйте відповідь.

Назвіть гарантії недоторканності житла особи.

Завдання. 14.08.2022 К. перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, на ґрунті особистих неприязних відносин, які виникли раптово, під час сварки з гр. С., в квартирі, яка належить останньому, умисно завдав кулаками С. чотирьох ударів у ділянку правого та лівого ока, семи ударів у ділянку ребер зліва, близько чотирьох ударів у ділянку ребер справа, заподіявши потерпілому тяжкі тілесні ушкодження. Від отриманих травм потерпілий помер в лікарні.

За вироком Оболонського районного суду м. Києва К. було засуджено за вчинення злочину передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України до покарання у вигляді позбавлення волі на строк 8 років. Однак захисник гр-на К. звернувся з апеляційною скаргою на оскарження вироку першої інстанції. В своїй апеляційній скарзі захисник зазначив, що суд першої інстанції прийняв не обґрунтоване та незаконне рішення, так як у вироку суду посиляється на докази зібрані під час огляду місця події, а саме в квартирі в якій мешкав потерпілий. Захисник просить суд визнати докази отриманні під час огляду місця події як недопустимі докази, так як проникнення до квартири і її огляд був проведений без дозволу власника житла та його близьких родичів. Адже до поліції на лінію 102 зателефонував саме К. і повідомив про вчинений злочин.

Однак Київський апеляційний суд залишив вирок суду першої інстанції без змін.

Чи дотримана в даному випадку працівниками поліції засада недоторканності житла чи іншого володіння особи?

Чи законне рішення суду першої та апеляційної інстанцій? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання. Під час судового розгляду кримінального провадження по обвинуваченню А. у вчиненні злочину передбаченого ч. 2 ст. 122 КК України, суддя місцевого суду при дослідженні доказів обмежився тільки показами обвинуваченого. Суддя зазначив, що з метою процесуальної економії немає необхідності досліджувати інші докази, оскільки з обвинувального акта та з показань самого обвинуваченого встановлені всі обставини справи. Захисник обвинуваченого, після ухвалення вироку, подав апеляційну скаргу, щодо скасування вироку суду першої інстанції, оскільки родичі обвинуваченого бачили, що під час наради до нарадчої кімнати заходила секретар судового засідання. З письмових пояснень секретаря судового засідання вбачається, що вона на прохання судді принесла останньому ліки, які він вживав у чітко визначений час і відтермінування їх прийняття могло призвести до негативного результату лікування від серцевої недостатності.

Які засади кримінального провадження були порушені у цій ситуації?

Яке рішення повинен ухвалити суд апеляційної інстанції?

Що б змінилось, якби в нарадчу кімнату була викликана бригада швидкої медичної допомоги для надання допомоги судді?

Завдання. Увечері у міському сквері працівники поліції почули крики жінки про допомогу. По прибуттю на місце події, гр-ка О. пояснила, що її зґвалтував невідомий чоловік. Опрацьовуючи територію скверу, працівниками поліції був затриманий Г.

Г. і О. були доставлені до чергової частини Голосіївського УП ГУНП у м. Києві, де О. заявила про те, що вона не бажає, щоб про цю подію стало

відомо і відмовилась офіційно звернутись із заявою про зґвалтування. Проте враховуючи, що Г. раніше двічі судимий, нещодавно звільнився з місць позбавлення волі, слідчий прийняв рішення про початок досудового розслідування за ч. 1 ст. 152 КК України (зґвалтування).

Оцініть рішення слідчого з позицій засади публічності.

Завдання. Під час розгляду кримінального провадження стосовно Р., обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, Солом'янським районним судом м. Києва призначено обвинуваченому захисника в порядку ст. 49 КПК України. Проте в судовому засіданні обвинувачений відмовився від захисника і не просив залучити іншого захисника. Рішенням суду відмовлено у задоволенні клопотання щодо відмови захисника та зазначено, що Р. обвинувачується у вчиненні особливо тяжкого злочину, а тому участь захисника у справі є обов'язковою.

Чи обґрунтовано суд відхилив клопотання обвинуваченого про відмову у залученні захисника?

Розкрийте зміст засади забезпечення права на захист.

Які наслідки незабезпечення захисту у кримінальному провадженні.

Завдання. При розгляді касаційної скарги захисника в інтересах засудженого К. на вирок Солом'янського суду м. Києва та ухвалу Київського апеляційного суду у кримінальному провадженні, було встановлено, що до засудженого К. який прибув до місця огляду разом із працівниками поліції було застосовано спеціальний засіб – кайданки. Однак усупереч вимогам ч. 4, 5 ст. 208 КПК України протоколу про затримання не було складено і процесуальних прав не роз'яснено. Також, про затримання засудженого К. регіональному центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги не було повідомлено та правова допомога захисника з моменту його фактичного затримання не надавалась.

Дайте правову оцінку ситуації.

Чи було порушено право засудженого на захист?

Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 19 лютого 2009 року у справі «Доронін проти України» (Заява № 16505/02).

Завдання. Верховний Суд розглянув ухвалу апеляційного суду, якою скасовано вирок суду першої інстанції щодо Б., засудженого за ч. 4 ст. 191 КК України. Одним із доводів касаційної скарги було те, що судом апеляційної інстанції не було безпосередньо досліджено докази, але при цьому їм надано оцінку, відмінну від наданої судом першої інстанції. За результатами розгляду Верховний Суд прийняв постанову, якою скасував ухвалу апеляційного суду та призначив новий розгляд у суді апеляційної інстанції, при цьому зазначивши, що згідно зі ст. 23 КПК України суд досліджує докази безпосередньо. Не може бути визнано доказами відомості, що містяться в показаннях, речах, документах, які не були предметом

безпосереднього дослідження суду, крім випадків, передбачених зазначеним Кодексом. При цьому виходячи з принципу безпосередності дослідження доказів, апеляційний суд не вправі дати їм іншу оцінку, ніж ту, яку дав суд першої інстанції, якщо цих доказів не було досліджено при апеляційному перегляді вироку. Верховний суд встановив, що суд апеляційної інстанції дослідив лише частину письмових доказів, прослухав звукозаписи місцевого суду із показаннями окремих свідків, однак безпосередньо не допитав жодного свідка, при цьому послався на їх показання, яким дав свою оцінку, відмінну від тієї, що надана судом першої інстанції.

Дайте правову оцінку ситуації.

Чи була порушена засада безпосередності дослідження показань, речей і документів?

Чи можуть бути визнані докази допустимими і враховані при постановленні судового рішення, які не були предметом безпосереднього дослідження судом?

Завдання. За вироком місцевого суду, залишеним без змін апеляційним судом особу Р. визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України, та виправдано у зв'язку із недоведеністю вчинення обвинуваченим кримінального правопорушення. У касаційній скарзі прокурор обстоював позицію про те, що у ході розгляду провадження не було додержано приписів ст. 22, 93, 290 КПК України, так як сторона захисту самотійно не обстоювала своєї правової позиції, збираючи фактичні дані через суд, а тому вони на його думку, є недопустимими.

Верховний суд залишив оскаржувані судові рішення без змін.

Дайте правову оцінку ситуації.

Розкрийте зміст засади диспозитивності.

Завдання. У касаційній скарзі засуджений Б., посиляючись на істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, просить вирок місцевого суду та ухвалу суду апеляційної інстанції щодо нього скасувати і призначити новий розгляд в суді першої інстанції. Вказує, що він є громадянином Республіки Словенії, погано розуміє українську мову, а тому відсутність перекладу процесуальних документів кримінального провадження на словенську мову вважає порушенням його права на захист та справедливий суд у розумінні ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 02 грудня 2008 року у справі «Візгїрд проти Словенії» (Заява №59868/08).

Завдання. Під час судового розгляду Шевченківським районним судом м. Запоріжжя кримінального провадження за обвинуваченням особи П. та особи Р. за ч. 3 ст. 191, ч. 1 ст. 366 КК України, стороною захисту заявлене

клопотання про визнання очевидно недопустимими доказів, отриманих під час виконання ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук від 03.12.2022 за адресою за місцем фактичного знаходження ПП «ВКФ «Персона», під час якого виявлено та вилучено фінансово-бухгалтерську та іншу документацію ПП «ВКФ «Персона». Вказана слідча дія оформлена протоколом обшуку від 04.12.2022 з доданням до нього технічним записом, здійсненим за допомогою відеозаписувального технічного засобу, що тягне за собою неможливість його дослідження під час судового розгляду. В обґрунтування клопотання зазначили, що слідчим суддею 03.12.2022 р. під час розгляду клопотання слідчого про надання дозволу на обшук, за місцем знаходження ПП «ВКФ «Персона» не здійснювалась фіксація за допомогою технічних засобів, яку захист вважає обов'язковою на підставі системного аналізу вимог ч. 5 ст. 27, ч. 4 ст. 107, ч. 4 ст. 234 КПК України.

Оцініть дії захисту та суду.

Чи буде порушене право особи на недоторканість житла чи іншого володіння особи в даному випадку.

Чи є підстава для визнання доказів недопустимими.

Завдання. При розгляді клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру стосовно неповнолітнього С. захисник, участь якого в даному кримінальному провадженні є обов'язковою у судові засідання не з'явився. З урахуванням необхідності у наданні неповнолітньому безоплатної вторинної правової допомоги суддею Голосіївського районного суду міста Києва було прийнято рішення про забезпечення неповнолітнього захисником. Відповідно до ухвали зазначеним судом доручено центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечити захисника для участі у кримінальному провадженні.

Оцініть дії суду.

Чи було забезпечено судом право неповнолітнього на захист? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання. Вироком суду першої інстанції особу Р. визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 309 КК України. Ухвалою суду апеляційної інстанції зазначений вирок залишено без змін. У касаційній скарзі прокурор посиляється на неналежну оцінку доказів, що призвело до необґрунтованого виправдання особи Р. у пред'явленому обвинуваченні, в тому числі протоколу огляду місця події. Верховний суд дійшовши висновку про те, що суд першої інстанції всебічно та повно дослідив докази на які містяться посилання у касаційній скарзі оскаржувані судові рішення залишив без змін. Зокрема, оцінюючи як доказ протокол огляду місця події, суд першої інстанції врахував, що під час проведення слідчої дії за участю неповнолітнього Р. були відсутні як законний представник так і захисник, участь якого у даному кримінальному провадженні є обов'язковою з моменту встановлення факту неповноліття або виникнення будь-яких сумнівів у тому, що особа є повнолітньою, як це

встановлено вимогами п. 1 ч. 2 ст. 52 КПК України. З огляду на таке порушення права на захист особи Р. суд дійшов висновку, що доказ був отриманий внаслідок порушення його прав і свобод, а тому використання фактичних даних, отриманих під час такої слідчої (розшукової) дії, суд обґрунтовано визнав неприпустимим.

Дайте правову оцінку ситуації.

Завдання. Слідчим суддею Печерського районного суду міста Києва задоволена клопотання прокурора Київської області та надано дозвіл на обшук офісного приміщення адвоката А., з метою відшукування і вилучення грошових коштів у кримінальному провадженні за ознаками кримінального правопорушення передбаченого ч. 3 ст. 15, ч. 2 ст. 190, ч. 3 ст. 15, ч. 4 ст. 369 КК України. Присутність представника Ради адвокатів міста Києва під час обшуку забезпечено не було.

Дайте правову оцінку ситуації.

Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 05 липня 2012 року у справі «Головань проти України» (Заява № 41716/06).

Завдання. У касаційній скарзі засуджений Д. просить ухвалу Одеського апеляційного суду від 04 березня 2022 року скасувати через істотні порушення вимог кримінального процесуального закону. Останній зазначає, що апеляційний суд порушив вимоги ст. 135 КПК України, оскільки ухвалу від 21 лютого 2022 року про призначення до апеляційного розгляду його клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження вироку місцевого суду він отримав лише 21 березня 2022 року. Засуджений Д. стверджує, що 04 березня 2022 року апеляційний суд розглянув його клопотання без належного повідомлення.

Дайте правову оцінку ситуації.

Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 30 січня 2015 року у справі «Швидка проти України» (Заява № 17888/12).

Завдання. У касаційній скарзі захисник І. просить у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону скасувати ухвалу апеляційного суду та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. На обґрунтування своїх доводів зазначає, що суд безпідставно повернув його апеляційну скаргу через ненадання всіх документів передбачені ст. 50 КПК України України на підтвердження його повноважень на участь у цьому кримінальному провадженні. Захисник І. указує, що він до апеляційної скарги долучив копію свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та ордер на надання правової допомоги.

Дайте правову оцінку ситуації.

Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції ?

Завдання. Слідчий суддя Солом'янського районного суду міста Києва ухвалою від 24 травня 2022 року відмовив у задоволенні клопотання слідчого

про обшук житла підозрюваного Р., оскільки слідчим не було визначено обсяг речей, індивідуальні або родові ознаки таких речей та документів, яких планується відшукати, а також їхній зв'язок із вчиненим кримінальним правопорушенням.

Оцініть ситуацію враховуючи правові позиції ЄСПЛ.

Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 15 липня 2003 року у справі «Ернст та інші проти Бельгії» (Заява № 33400/96).

Завдання. У касаційній скарзі засуджений Д. стверджує, про порушення його права на захист через те, що до початку апеляційного розгляду у своєму клопотанні він виявив бажання безпосередньо брати участь в судовому засіданні, однак цей розгляд відбувся у режимі відеоконференції без забезпечення належної якості зображення та звуку, у зв'язку із чим його було позбавлено можливості доповнити свою апеляційну скаргу, надати заперечення щодо апеляційної скарги прокурора та безпосередньо отримати допомогу від свого захисника О., яка також брала участь в апеляційному розгляді у режимі відеоконференції, що позбавило його можливості отримати від неї належну правову допомогу.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання. Слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва ухвалою від 26 червня 2022 року задовольнив клопотання слідчого Печерського УП ГУНП у м. Києві погодженого прокурором Печерської окружної прокуратури м. Києва про обшук житлового будинку адвоката Б., який здійснює захист підозрюваного К. у кримінальному провадженні за ознаками кримінального правопорушення передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України.

Дайте правову оцінку ситуації.

Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 13 листопада 2003 року «Елсі та інші проти Туреччини» (заяви № 23145/93 і 25091/94), від 21 січня 2010 року «Xavier Da Silveira проти Франції» (заява № 43757/05).

Завдання. Після оскарження судового рішення в апеляційному порядку і залишення апеляційної скарги без задоволення, а рішення – без змін, прокурор подав касаційну скаргу, в якому поставив питання про притягнення до відповідальності громадянина Смірнова С.П. за більш тяжкий злочин.

Чи можливо погіршення правового становища засудженого в касаційному провадженні?

Завдання. Ухвалою слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва до підозрюваного Н. за вчинення злочину передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Підозрюваний Н. оскаржив ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку, аргументуючи своє звернення тим що слідчий суддя безпідставно не визначив розмір застави як альтернативи триманню під вартою та

стверджує, що він насильства до потерпілого не застосовував. Суд апеляційної інстанції залишив ухвалу слідчого судді без змін. На ухвалу слідчого судді та ухвалу апеляційного суду підозрюваний подав касаційну скаргу.

Яке рішення слід буде ухвалити за такою скаргою?

Завдання. Вироком суду першої інстанції громадянина П. було визнано винуватим та засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України до 4 років позбавлення волі. На вирок потерпіла В. подала апеляційну скаргу з мотивів обрання обвинуваченому необґрунтовано м'якого покарання, яке не відповідає тяжкості злочину та особі засудженого. Розглянувши скаргу, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що аргументи, наведені у скарзі, заслуговують на увагу, своїм вирок суд обрав до П. покарання у вигляді 5 років позбавлення волі. На цей вирок засуджений звернувся з касаційною скаргою з проханням скасувати вирок апеляційного суду та залишити без змін вирок суду першої інстанції. Вирішуючи питання про відкриття касаційного провадження, суд касаційної інстанції ознайомився зі скаргою та наданими до неї документами та вважає, що підстав для задоволення скарги немає.

Чи правильне рішення суду касаційної інстанції?

Завдання. У касаційній скарзі засуджений С. наголосив на істотному порушенні ст. 290 КПК України через невідкриття стороні захисту медичних документів, на яких ґрунтується висновок судово-медичного експерта.

Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції?

Завдання. Вироком П. визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України, за те, що він за попередньою змовою з К. 09.05.2022 року, діючи умисно, таємно, переслідуючи корисливий мотив, викрали майно ТОВ «Омега», чим завдали майнової шкоди вказаній юридичній особі. Крім того П. за попередньою змовою з К. 24.05.2022 року, діючи умисно, повторно, таємно, переслідуючи корисливий мотив, викрали майно ПАТ «Унікс», чим завдали майнової шкоди вказаній юридичній особі. Апеляційний суд вирок районного суду залишив без зміни. У касаційній скарзі захисник посилається на ту обставину, що на момент вчинення злочину розмір заподіяної шкоди був достатнім для притягнення П. та К. до кримінальної відповідальності, однак на час розгляду кримінального провадження та постановлення місцевим судом вироку у зв'язку зі збільшенням розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян розмір заподіяної шкоди є меншим, ніж передбачено положеннями КК України, для можливості кваліфікувати дії П. та К. за ч. 2 ст. 185 КК України. Захисник вважає, що в такому випадку підлягають застосуванню вимоги ст. 5 КК України про зворотну дію закону в часі, оскільки становище П. та К. покращується.

Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції?

Завдання. До початку судового розгляду захисник Р. подала до суду касаційної інстанції клопотання про передачу справи на розгляд до Великої Палати Верховного Суду, мотивуючи це відсутністю єдності судової практики щодо визначення моменту закінчення (завершення) строку досудового розслідування та можливості проведення слідчих (розшукових) дій після відкриття та надання доступу до матеріалів провадження сторонам в порядку ст. 290 КПК України. Крім того, вказує на невизначеність у судовій практиці поняття «самовільно створеного приміщення», у зв'язку з чим, на думку захисника, існує питання чи підпадає воно під визначення «інше приміщення» та чи підлягають такі «самовільно створені приміщення» в об'єктах спільного користування кримінально правовій охороні, з точки зору недоторканості від посягання інших осіб.

Дослідивши матеріали провадження колегія суддів постановила відмовити у задоволенні клопотання захисника про передачу справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Дайте правову оцінку ситуації.

Назвіть підстави та порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду.

Завдання. У касаційній скарзі засуджений П. порушує питання про перегляд кримінального провадження щодо нього у касаційному порядку. Перевіривши касаційну скаргу на відповідність вимогам ст. 427 КПК України, суд дійшов висновку, що касаційну скаргу подано без додержання пунктів 1, 3, 4, 5, 6 ч. 2, частин 3, 5 цієї статті. У зв'язку з цим суд постановив касаційну скаргу залишити без руху, надавши п'ятнадцятиденний строк для усунення недоліків з дня отримання ухвали.

Оцініть дії суду.

Які процесуальні вимоги до касаційної скарги.

Завдання. Верховний Суд колегією суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду розглянувши касаційну скаргу прокурора, який брав участь під час розгляду кримінального провадження судом апеляційної інстанції, на ухвалу Київського апеляційного суду від 04 серпня 2022 року щодо особи П. прийшов до висновку, що прокурор фактично просить надати доказам у кримінальному провадженні іншу оцінку, ніж їм дано судами першої та апеляційної інстанцій, тобто посиляється на невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження, неповноту судового розгляду, що згідно зі ст. 438 КПК України не є предметом перевірки в касаційному порядку.

Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції?

Назвіть підстави для скасування або зміни судових рішень при розгляді справи в суді касаційної інстанції.

Завдання. У касаційній скарзі засуджений С. просить скасувати постановлені судові рішення та призначити новий розгляд у суді першої

інстанції, у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність. Засуджений зазначає, що суд першої інстанції, всупереч вимогам ст. 345 КПК України, не з'ясував чи зрозумілі йому права та обов'язки, внаслідок чого було порушено його право на захист. Наголошує, що йому не роз'яснено право на безоплатного захисника, а висновки апеляційного суду про імперативний обов'язок суду залучити захисника лише у випадках, передбачених ст. 52 КПК України – не ґрунтуються на вимогах закону.

Дайте правову оцінку ситуації.

Чи є істотне порушенням кримінального процесуального закону в даному випадку?

Завдання. Ухвалою Верховного Суду касаційну скаргу захисника засудженого С. – адвоката К. на вирок Лубенського міськрайонного суду Полтавської області від 03 жовтня 2019 року та ухвалу Полтавського апеляційного суду від 13 жовтня 2022 року, разом з усіма доданими до неї матеріалами повернуто на підставі п. 3 ч. 3 ст. 429 КПК України, оскільки вона подана поза межами строку касаційного оскарження без клопотання про поновлення пропущеного строку.

Оцініть дії суду.

В яких випадках касаційна скарга повертається.

Завдання. А., перебуваючи на посаді майстра служби водовідведення, не забезпечив безаварійну роботу каналізаційних мереж, що призвело до забруднення земель відходами, шкідливим для довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил та створило небезпеку для довкілля. Таким чином, А. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 239 КК України. В судовому засіданні обвинувачений заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі положень ст. 45 КК України, у зв'язку з дійовим каяттям. А зазначив, що ним вжито заходів для усунення заподіяної шкоди, він раніше не судимий, повністю визнав свою провину та активно сприяв розкриттю злочину.

Чи є підстави для звільнення А. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

Завдання. До Печерського районного суду м. Києва надійшло клопотання колективу підприємства «Верес» про звільнення від кримінальної відповідальності С., підозрюваної у вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, у зв'язку з передачею її на поруки трудовому колективу. Підозрювана С. свою вину визнала повністю, щиро покалася у вчиненому, раніше не судима, вперше вчинила кримінальне правопорушення.

Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки?

Завдання. М., який підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 368 КК України, під час розгляду справи в суді звернувся з клопотанням про його звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК України, так як з моменту вчинення ним діяння пройшло 6 років. В судовому засіданні прокурор виступив з запереченням проти звільнення, мотивуючи тим, що інкримінований М. злочин відноситься до корупційних.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Завдання. Вироком суду за ч. 2 ст. 121 КК України М. засуджений до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи максимальне в межах санкції покарання, суд в якості обставин, які його обтяжують покарання, вказав на те, що М. вчинив тяжкий злочин, внаслідок якого настали тяжкі наслідки у виді смерті потерпілого, вину не визнав, не дивлячись на її повну доведеність органами досудового слідства, щиро не покаювся у вчиненому злочині.

Чи відповідає вимогам закону призначене М. покарання?

Завдання. П. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, – до 6 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 11 років позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання П.? Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Завдання. Р. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі. Під час відбування покарання Р. вчинив втечу з місця позбавлення волі і був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 393 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі положень ст. 71 КК України остаточне покарання йому призначено судом у виді 7 років позбавлення волі.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Р.? Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 71 КК України?

Завдання. Я. було засуджено за готування до кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи таке покарання, суд зазначив у вирoku, що Я. готувався до вчинення особливо тяжкого злочину, свою вину не визнав, незважаючи на її повне доведення органами досудового слідства, не розкаювся у тому, що хотів вчинити вбивство.

Чи відповідає вимогам закону призначене Я. покарання?

Завдання. Суд визнав В. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 150 КК України, та призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Проте, враховуючи особу винного та інші обставини кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання і прийняв рішення про застосування до В. ст. 75 КК України, поклавши на нього обов'язок періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації. Протягом іспитового строку засуджений один раз без поважних причин не з'явився для реєстрації.

Яке рішення повинен прийняти суд після закінчення іспитового строку?

Завдання. Член виборчої комісії Є. під час проведення виборів умісно порушив таємницю голосування і був засуджений за ст. 159 КК України до штрафу у розмірі 10 тис. грн. Після винесення обвинувального вироку Є. захворів і 2,5 роки перебував на амбулаторному лікуванні, що перешкодило виконанню вироку. З метою одержання необхідних ліків, перебуваючи в лікарні, Є. двічі використовував завідомо підроблені документи, останній раз – чотири місяці тому.

Чи буде приведений у виконання обвинувальний вирок щодо Є. після його одужання? Назвіть умови, при яких застосовується звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку?

Завдання. Вироком суду Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 296 КК України на 1 рік і 6 місяців позбавлення волі із звільненням його від відбування покарання з випробуванням. Враховуючи тяжкість кримінального правопорушення та особу винного, суд встановив 2 роки іспитового строку. Через 8 місяців постановою суду Ш. звільнено від відбування покарання внаслідок акту амністії, як особу, що на день набрання Закону України «Про амністію» чинності відбула одну третину призначеного строку покарання.

Чи правильним є рішення суду? Чи є вплив третини іспитового строку підставою до застосування амністії?

Завдання. Після оскарження судового рішення в апеляційному порядку і залишення апеляційної скарги без задоволення, а рішення – без змін, прокурор подав касаційну скаргу, в якому поставив питання про притягнення до відповідальності громадянина Смірнова С.П. за більш тяжкий злочин.

Чи можливо погіршення правового становища засудженого в касаційному провадженні?

Завдання. Ухвалою слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва до підозрюваного Н. за вчинення злочину передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під

вартою. Підозрюваний Н. оскаржив ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку, аргументуючи своє звернення тим що слідчий суддя безпідставно не визначив розмір застави як альтернативи триманню під вартою та стверджує, що він насильства до потерпілого не застосовував. Суд апеляційної інстанції залишив ухвалу слідчого судді без змін. На ухвалу слідчого судді та ухвалу апеляційного суду підозрюваний подав касаційну скаргу.

Яке рішення слід буде ухвалити за такою скаргою?

Завдання. Вироком суду першої інстанції громадянина П. було визнано винуватим та засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України до 4 років позбавлення волі. На вирок потерпіла В. подала апеляційну скаргу з мотивів обрання обвинуваченому необґрунтовано м'якого покарання, яке не відповідає тяжкості злочину та особі засудженого. Розглянувши скаргу, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що аргументи, наведені у скарзі, заслуговують на увагу, своїм вироком суд обрав до П. покарання у вигляді 5 років позбавлення волі. На цей вирок засуджений звернувся з касаційною скаргою з проханням скасувати вирок апеляційного суду та залишити без змін вирок суду першої інстанції. Вирішуючи питання про відкриття касаційного провадження, суд касаційної інстанції ознайомився зі скаргою та наданими до неї документами та вважає, що підстав для задоволення скарги немає.

Чи правильне рішення суду касаційної інстанції?

Завдання. Вироком П. визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України, за те, що він за попередньою змовою з К. 09.05.2022 року, діючи умисно, таємно, переслідуючи корисливий мотив, викрали майно ТОВ «Омега», чим завдали майнової шкоди вказаній юридичній особі. Крім того П. за попередньою змовою з К. 24.05.2022 року, діючи умисно, повторно, таємно, переслідуючи корисливий мотив, викрали майно ПАТ «Унікс», чим завдали майнової шкоди вказаній юридичній особі. Апеляційний суд вирок районного суду залишив без зміни. У касаційній скарзі захисник посиляється на ту обставину, що на момент вчинення злочину розмір заподіяної шкоди був достатнім для притягнення П. та К. до кримінальної відповідальності, однак на час розгляду кримінального провадження та постановлення місцевим судом вироку у зв'язку зі збільшенням розміру неоподатковуваного мінімуму доходів громадян розмір заподіяної шкоди є меншим, ніж передбачено положеннями КК України, для можливості кваліфікувати дії П. та К. за ч. 2 ст. 185 КК України. Захисник вважає, що в такому випадку підлягають застосуванню вимоги ст. 5 КК України про зворотну дію закону в часі, оскільки становище П. та К. покращується.

Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції ?

Завдання. Під час раптово виниклої сварки на подвір'ї ліцею неповнолітня Тамара Т. умисно завдала удару, що завдав фізичного болю

неповнолітньому Віктору Д. внаслідок якого той впав. Під час падіння Віктор Д. впустив з руки коштовні окуляри, що належали неповнолітньому Дмитру А., скло в яких при падінні розбилося. Побачивши це Дмитро А. наблизився до неповнолітньої Тамари Т. та болісно штовхнув її, що призвело до падіння та непоправного знівечення обличчя осколками розбитого скла.

Що є метою відновних підходів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ПРИВАТНЕ ПРАВО: ПРАКТИКА ТЛУМАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

Основні

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.12.2025)
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 01.12.2025)
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 01.12.2025)
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 01.12.2025)
5. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
7. Сімейний кодекс України: Закон від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14.#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> (дата звернення: 01.12.2025)
9. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
10. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
11. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 № 543/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
12. Про внутрішній водний транспорт: Закон України від 03.12.2020 № 1054-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1054-20#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
13. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)
14. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV (в редакції Закону від

26.11.2015 № 834-VIII) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

15. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV (в редакції Закону від 26.11.2015 № 835-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

16. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#n534> (дата звернення: 01.12.2025)

17. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 № 273/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

18. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 № № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

19. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 (в редакції Закону від 01.12.2005 № 3161-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

20. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

21. Про мультимодальні перевезення: Закон України від 17.11.2021 № 1887-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1887-20#n209> (дата звернення: 01.12.2025)

22. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 03.10.2019 № 157-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#n77> (дата звернення: 01.12.2025)

23. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV (в редакції Закону від 02.10.2003 № 1211-IV). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

24. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 в редакції Закону від 01.06.2000. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

25. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

26. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

27. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин: Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

28. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

29. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII (в редакції Закону від 19.09.2019 № 114-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#>(дата звернення: 01.12.2025)

30. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

31. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

32. Про товарні біржі: Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII (в редакції Закону від 01.06.2020 № 738-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

33. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

34. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021 № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

35. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення: Закон України від 13.12.2001 № 2893-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2893-14#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

36. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

37. Питання медико-соціальної експертизи: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 № 1317. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

38. Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду»: затверджено наказом Міністерства юстиції, Генеральної прокуратури та Міністерства фінансів України від 04.03.1996 № 6/5/3/41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

39. Порядок та критерії встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків: Затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2012 № 420. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

40. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: затверджено постановою КМ України в редакції від 29.01.2003

№ 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-97-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

41. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1756. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

42. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

43. Про затвердження Порядку накладення стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

44. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»: постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

45. Статут залізниць України: затверджено постановою КМ України від 06.04.1998 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2025)

Основна

1. Іванюта Н.В., Ніколенко Л.М., Буга В.В., Бондаренко О.О., Колосов Р.В. Цивільне право. Загальна частина: навчальний посібник. К. : Дакор, 2021. 312 с.

2. Мічурін Є. О. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. для підгот. до іспитів та заліків. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Харків : Право, 2022. 234 с.

3. Нижний А. В., Ходаківський М. П., Юровська Г. В. Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика: посібн. для суддів. К.: Алерта, 2020. 234 с.

4. Цивільне право (загальна частина). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.

5. Цивільне право (загальна частина): навч. посібник / О. В. Кіріяк, Ю. П. Пацурківський, М. М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

6. Цивільне право (особлива частина). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 640 с.

7. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

8. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 2. Особлива. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.

9. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 220 с.
10. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 250 с.
11. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.
12. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с.
13. Шишка Р.Б. Спадкове право в Україні: посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 228 с.

Додаткова література

1. Дзера І. О. Санкції у цивільному праві України: проблеми теорії та судової практики. Монографія. К. : Дакор, 2022. 540 с.
2. Добросовісність: доктрина & судова практика. Збірка статей / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 358 с.
3. Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду : коментарі науковців / О. П. Печений, І. В. Спасибо-Фатєєва та ін., за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2020. 496 с.
4. Кармаза О.О., Федоренко Т.В., Позов Д.А. Цивільно-правові договори в медіації: проблеми якості закону. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 2. С. 151–154.
5. Костін М.І., Шаповал А.О. Договір як регулятор цивільних правовідносин. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 180–183.
6. Крат В.І. Трохи про приватне право в судовій практиці. Київ, 2023. 662 с.
7. Постанови Пленуму Верховного Суду в цивільному судочинстві. 6-те вид., допов. і перероб. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2023. 468 с.
8. Право власності: способи захисту крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2023. 616 с.
9. Право нерухомості крізь призму судової практики: монографія / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 344 с.
10. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р.: наук.-практ. коментар / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Харитонova Є. О., канд. юрид. наук, доц. Калітенко О. М. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.
11. Білянська Н.В. Правова природа штучного інтелекту. *Актуальні питання та перспективи рекодифікації цивілістичного законодавства України* : матеріали науково-теоретичного круглого столу (Київ, 16 квітня 2021 р.). Київ, 2021. С. 20-24.
12. Розгон О. Договір дарування між колишнім подружжям за усною домовленістю не сплачувати аліменти і договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухомість:

відмінності у правових наслідках. *Вісник Національної асоціації адвокатів України*. 2020. № 12 (69), С. 42-50.

13. Самойлова І. Спадковий договір: правова природа за законодавством України та країн Європи. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 3. С. 54-59.

14. Стражник Т. Особливості посвідчення договорів купівлі-продажу житла для дітей-сиріт. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2020. № 5. С. 171-181.

15. Таш'ян Р. Доктрина «culpa in contrahendo» в ученні про недійсність правочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 36-40.

16. Яковлева Л.В. Правовий статус управителя за договором управління багатоквартирним будинком. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2020. Вип. 62. С. 183-188.

17. Ярошенко А.С. Визнання судом недійсними фіктивних договорів дарування, укладених з метою приховання майна боржника: проблеми формування єдиної правозастосовної практики. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 148. С. 66–75.

КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ТА ПРИНЦИПИ ПРАВОТВОРЧОСТІ

Основні

1. Азаров Ю. І., Шелякін О. С. Домашній арешт у кримінальному провадженні : монографія. Київ : Кафедра, 2020. 179 с.

2. Актуальні проблеми кримінальної юстиції та підготовки правоохоронців : матеріали наук.-практ. семінару (Одеса, 6 листоп. 2020 р.). Одеса : Гельветика, 2020. 89 с.

3. Актуальні проблеми кримінальної юстиції : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса 26–27 черв. 2019 р.). Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2019. 102 с.

4. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства: метод. рек. для роботи навч. полігону «Кризова кімната, дружба до дитини» на базі ДДУВС. Дніпро, 2020. 138 с.

5. Андрушко А. А. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваіте, 2020. 560 с.

6. Антошук Д. І. Суть та значення загальних положень судового розгляду кримінального провадження. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 28. С. 127–129 (Серія «Юриспруденція»).

7. Атаманов О. М. Повідомлення про підозру особі, місцезнаходження якої не встановлено або яка перебуває за межами країни : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право». Київ, 2021. 309 с.

8. Аулін О. Інститут кримінальних проступків в Україні. *Громадська думка про правотворення*. 2020. № 9 (194). С. 26–28.

9. Бабіков О. П. Негласні слідчі (розшукові) дії: правове регулювання, організація проведення, тактика, зразки процесуальних документів : монографія / НДПП. Київ, 2022. 384 с.
10. Байда А. О., Новіков Д. О. Запровадження інституту кримінальних проступків в Україні. Фінішна пряма на шляху. *Молодий вчений*. 2019. № 4 (1). С. 108–111.
11. Банчук О. А., Куйбіда Р. О. Вимоги статті 6 Конвенції про захист прав та основних свобод до процедури здійснення судочинства. Київ : Леста, 2005. 116 с.
12. Бегма А. П., Муляр Г. В., Ховпун О. С. Кримінальні проступки як новела кримінального кримінально-процесуального законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 365–368.
13. Безпала В. В. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону як підстава для скасування чи зміни судового рішення : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.09. Київ, 2020. 238 с.
14. Берназюк Я. О. Особливості забезпечення єдності судової практики та відступу від правових позицій верховного суду (на прикладі вирішення публічно-правових спорів). *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2020. № 2 (90) С. 77–89.
15. Благута Р. І., Мовчан А. В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання : монографія. Львів, 2020. 255 с.
16. Бобченко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: правове регулювання, доктрина, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 686 с.
17. Бойко О. В. Право на справедливий судовий розгляд у кримінальному судочинстві України : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право». Київ, 2021. 270 с.
18. Бойко О. В. Право на справедливий судовий розгляд як конвенційний стандарт кримінального провадження. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 43. С. 172–175 (Серія «Юриспруденція»).
19. Бойко О. В. Розумні строки кримінального провадження в практиці Європейського суду з прав людини. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2020. № 3 (43). С. 83–90.
20. Бровко Н. І., Сімакова С. І. Інститут кримінальних проступків як механізм спрощеного порядку досудового розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 298–301.
21. Василевич В. В. Криминологічна політика України : монографія. Київ : НАВС, 2020. 433 с.
22. Вереша Р. В. Кваліфікаційне оцінювання суддів : навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2017. 386 с.
23. Використання в кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті негласних слідчих (розшукових) дій : наук.-метод. рек. для підрозділів НП України / [Цуцкірідзе М. С., Мартовицька О. В.,

Романюк В. В., Бурлака В. В. та ін.]. Харків : Харківський нац. ун-т внутр. справ, 2022. 82 с.

24. Використання електронних (цифрових) доказів у кримінальних провадженнях : метод. рек. / [М. В. Гуцалюк, В. Д. Гавловський, В. Г. Хахановський та ін.] ; за заг. ред. О. В. Корнейко. 2-е вид., допов. Київ, 2020. 103 с.

25. Використання спеціальних знань з метою подолання протидії проведенню слідчих (розшукових) дій : метод. рек. [О. В. Александренко та ін.] Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. 30 с.

26. Волобуєв А. Ф., Орлова Т. А., Кримінальні проступки: забезпечення якісного розслідування. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 3 (72). С. 183–187.

27. Гловюк І. В., Стоянов М. М., Завтур В. А. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навч.-практ. компендіум. Одеса : Гельветика, 2020. 420 с.

28. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 223 с.

29. Деменчук М. О. Механізми забезпечення єдності судової практики Верховним Судом. *Юридичний вісник*. 2020. № 1. С 66–70.

30. Деменчук М. О. Роль Верховного Суду у забезпеченні єдності судової практики в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Одеса, 2018. 220 с.

31. Дізнання в Національній поліції : навч. посіб. Київ : 7БЦ, 2022. 316 с.

32. Досудове розслідування кримінальних проступків : метод. рек. [С. С. Чернявський, М. С. Цуцкірідзе, Р. М. Дударець та ін.]. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 230 с.

33. Дрозд В. Г. Концептуальні засади правового регулювання досудового розслідування як стадії кримінального провадження : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2019. 495 с.

34. Дроздов О. М., Дроздова О. В. Правові позиції Європейського суду з прав людини : аналіт. огляд / за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків : Фактор, 2018. 624 с.

35. Дудоров О. О. Зловживання впливом: проблеми кваліфікації (судова практика). *Юридичний вісник України*. 2019. URL: <https://barristers.org.ua/news/zlovzhyvannya-vplyvom-problemy>.

36. Забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя: науково-методичні рекомендації / [Цуцкірідзе М. С., Тетерятник Г. К., Бурлака В. В. та ін.]. Одеса : Одеський держ. ун-т внутр. справ, 2022. 65 с.

37. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Т. 1 / [П. Пушкар, Р. Бабанли] ; за заг. ред. П. Пушкаря та Р. Бабанли. Київ : Норма права, 2022. 168 с.

38. Застосування положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в контексті затримання уповноваженою службовою особою в порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України: метод. рек. / [М. С. Цуцкірідзе, В. В. Рогальська, О. А. Солдатенко та ін.]. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 113 с.

39. Затримання уповноваженою службовою особою : метод. рек. / [А. А. Вознюк, О. С. Осетрова, О. Ю. Хабло та ін.] ; за заг. ред. С. С. Чернявського. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 52 с.

40. Калінніков О. В. Досудове розслідування у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (in absentia) в Україні та країнах Європи (порівняльно-правове дослідження): дис. ... д-ра філос.: 081 «Право». Київ, 2021. 314 с.

41. Калінніков О. В. Міжнародний та міждержавний розшук як обов'язкова умова здійснення спеціального досудового розслідування (in absentia). *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 3 (116). С. 115–127.

42. Качмар Б. М. Механізм забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (кримінальний процесуальний аспект) / наук. ред. М. О. Карпенко. Харків : Право, 2020. 181 с.

43. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посіб. / [А. А. Вознюк, І. В. Жук, О. В. Таран та ін.] : за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 322 с.

44. Квашук Д. О., Пронік С. В. Запобігання катуванням у системі кримінальної юстиції України: реалії та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 596–598.

45. Колос С. С. Актуальні питання доказової діяльності суду під час судового розгляду у кримінальному провадженні. *Право і суспільство*. 2019. № 1. Ч. 2. С. 154–158.

46. Конюшенко Я. Ю. Проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Факт, 2020. 476 с.

47. Копитова О. Продуктивність субсидіарного характеру судової правотворчості під час судового правозастосування. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 317–322.

48. Користін О. Є., Цюприк І. В., Свиридчук Н. П. Оцінювання ризиків розвитку системи кримінальної юстиції України. *Наука і правоохоронна*. 2021. № 2. С. 108–115.

49. Кравченко О. Проблемні питання застосування технічних засобів фіксування та їх результатів у доказуванні у кримінальному провадженні в аспекті реформування кримінальної юстиції в Україні. *Вісник прокуратури*. 2019. № 6. С. 67–76.

50. Кримінальне процесуальне право України : навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 216 с.

51. Кримінальний захист. Київ : Дакор, 2021. 208 с.
52. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. / [Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю. І. Азаров та ін.]. 5-е вид., переробл. і допов. Київ : КНТ, 2020. 431 с.
53. Кримінальний процес України : навч. посіб. / [В. Л. Ортинський та ін.] ; за ред. В. С. Канціра. Львів : Львівська політехніка, 2020. 442 с.
54. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за заг. ред. О. П. Кучинської, Ю. В. Циганюк. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
55. Кримінальний процес України: досудове розслідування : навч. посіб. / [О. О. Волобуєва, М. С. Городецька, Т. О. Лоскутов та ін.] ; за заг. ред. В. М. Бесчастний. Кривий Ріг : Роман Козлов, 2019. 120 с.
56. Кримінальний процес : навч. посіб. / [О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін.]. Харків : Право, 2020. 296 с.
57. Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до іспиту / [О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін.]. Харків : Право, 2020. 290 с.
58. Кримінальний процес : підручник / [І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін.]; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2022. Ч. 2. 260 с.
59. Кримінальний процес : підручник / [І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін.]; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2022. Ч. 3. 316 с.
60. Кримінальний процес [Текст]: підручник / [М.Й. Кулик, О.Ю. Хабло, М.Я. Никоненка та ін.]; за заг. ред. Д.П. Письменного, Л.Д. Удалової, С.С. Чернявського. - Київ : Центр учбової літератури, 2025. 872 с.
61. Кримінальний процес. Навчальний посібник для підготовки до іспиту / [Капліна О. В., Карпенко М. О., Маринів В. І.]. Харків : Право, 2022. 296 с.
62. Кримчук С. Г. Теоретико-правові та прикладні основи здійснення повідомлення про підозру в кримінальному провадженні : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право». Київ, 2020. 223 с.
63. Кузнецов В.В., Матюшенко О.І., Кузнецова Л.О., Чабанюк В.Д. Кримінально-правова характеристика корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень (у схемах) : Навч.посіб. За заг.ред. Р.А. Сербина. Київ : ФОП Кандиба Т.П., 2024. 118 с.
64. Лазукова О. В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.09. Харків, 2018. 276 с.
65. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
66. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. І. М. Копотуна. Київ : Професіонал, 2020. 864 с.

67. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид. Київ : Дакор, 2019. 1384 с.
68. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За редакцією Ігоря Копотуна. К.: 2022. 784 с.
69. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / за ред. С. В. Ківалова та С. І. Кравченка. Одеса : Фенікс, 2020. 924 с.
70. Невінчаний М. О. Виникнення та розвиток ідеї створення Міжнародного кримінального суду як постійного органу міжнародної кримінальної юстиції. *Молодий вчений*. 2021. № 5. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/634>.
71. Несінов О. М. Апеляційне оскарження вироку суду : практ. посіб. Київ : Норма права, 2021. 290 с.
72. Нєнов Д. Три проблеми кримінальної юстиції: як можна покращити роботу слідства та судів? *Юридичний вісник України*. 2022. № 1/2.
73. Никоненко М. Я. Пояснення в системі джерел доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 43. С. 163–167 (Серія «Юриспруденція»).
74. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / [А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан та ін.] ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
75. Новожилов В. С. Завданнецентричне тлумачення кримінальних процесуальних норм як спосіб визначення цілеспрямованості та доцільності процесуальної діяльності на прикладі здійснення прокурором повноважень слідчого судді в районі проведення Операції об'єднаних сил. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2021. № 1. С. 105–126.
76. Організація роботи слідчо-оперативної групи : навч. посіб. / [Л. Д. Удалова, Ю. В. Сухомлин, А. С. Симчук та ін.]. Київ, 2020. 503 с.
77. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2019. 624 с.
78. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України / [Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г. та ін.]. 2-е вид. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. 58 с.
79. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством : науково-практичний poradnik / [М. С. Цуцкірідзе, Д. О. Пилипенко, С. В. Гайдун та ін.]. Донецький державний університет внутрішніх справ, 2022. 77 с.
80. Особливості розслідування фактів сексуального насильства в умовах збройного конфлікту : пам'ятка. Київ, 2023. 36 с.
81. Право Європейського Союзу : нормат. матеріали за ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 500 с.

82. Приймак І. В. Теорія та практика здійснення повідомлення у кримінальному провадженні в ході досудового розслідування : монографія / за наук. ред. І. І. Татарина. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2023. 228 с.

83. Процесуальні особливості розслідування за нововиявленими обставинами після звільнення тимчасово окупованих територій Луганської, Донецької областей та Автономної Республіки Крим : наук.-практ. рек. / [М. С. Цуцкірідзе, С. С. Вітвіцький, О. О. Волобуєва та ін.]. Київ : 7БЦ, 2022. 36 с.

84. Саченко А. П. Практика Європейського суду з прав людини. Кримінальний аспект. Харків : Право, 2021. 208 с.

85. Сиза Н. П. Реалізація змагальності сторін під час судового розгляду в кримінальному провадженні України. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2020. Вип. 2 (46). С. 70–76.

86. Симоненко Н. О., Савченко А. В., Горбачевський В. Я. Кримінально-правова характеристика зґвалтувань : навч. посібник. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2022. 90 с.

87. Січко С. О. Загальні положення досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2021. 231 с.

88. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : мультимед. навч. посіб. / [Осауленко О.А., Самодін А.В., Симчук А.С. та ін.]. URL: https://www.naiau.kiev.ua/books/slidchi_rozdii/index.html.

89. Солоненко О. М. Міжнародна кримінальна юстиція: етапи становлення та розвитку. Київ : Ліра-К, 2017. 358 с.

90. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування : метод. рек. / [Пашковський М. І., Крапивін Є. О., Яворська В. В. та ін.]. Київ : Офіс Генерального прокурора. 2023. 104 с.

91. Степанова Г. М., Григорчук Н. П. Ефективний спосіб врегулювання спорів: застосування Програм медіації щодо неповнолітніх. *Відновне правосуддя в умовах воєнного часу*. Київ, 2022.

92. Степанова Г. М., Григорчук Н. П. Сучасна характеристика інституту медіації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1 С. 292–295.

93. Судове провадження : навч.-метод. посіб. / [Ю. П. Аленін, І. В. Гловюк, Н. Г. Габлей та ін.]. Одеса, 2020. 147 с.

94. Судові та правоохоронні органи України : мультимед. навч.-метод. посіб. / [Симчук А.С., Степанова Г.М., Кулик М.Й. та ін.]. Національна академія внутрішніх справ, 2019. URL: https://arm.naiau.kiev.ua/books/spou_2019/start.html.

95. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2022. 656 с.

96. Сучасні тенденції розвитку кримінальної юстиції в Україні / за ред. І. Гловюк, Н. Лащук. Львів : БОНА, 2021. 386 с.

97. Тарасюк С. М. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення конституційних прав особи при проведенні в її житлі чи іншому володінні слідчих (розшукових) дій : монографія. Київ, 2021. 226 с.
98. Теорія доказового права : наук.-практ. посіб. за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ : Алерта, 2021. 426 с.
99. Тertiшник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина : підручник. 8-ме вид., доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2020. 452 с.
100. Тertiшник В. М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид., доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2021. 438 с.
101. Тertiшник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. 20-те вид., доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2023. 1120 с.
102. Тетерятник Г. К. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів: теоретико-методологічні та праксеологічні основи : монографія. Одеса : Гельветика, 2021. 500 с.
103. Тетерятник Г. К. Окремі питання правового регулювання кримінального провадження в умовах надзвичайних правових режимів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 48. С. 98–101 (Серія «Юриспруденція»).
104. Тимощук В. Поняття і завдання судового огляду у кримінальному провадженні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 265–273.
105. Фаринник В. І. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження: теорія та практика. Київ : Алерта, 2017. 548 с.
106. Фаринник В. І. Теоретичні, правові та праксеологічні проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження в кримінальному процесі України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 565 с.
107. Хабло О. Ю. Обґрунтування підстав застосування запобіжних заходів: конвенційні стандарти та вітчизняна практика. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 270–278.
108. Царьова І. В. Термінологічний характер словосполучень у мові Кримінального кодексу України. *Термінологічний вісник*. 2019. Вип. 5. С. 206–212.
109. Чернобаєв С. І. Повноваження слідчого під час досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2020. 217 с.
110. Черняхівський Б. В., Юсупов В. В. Проведення обшуку під час розслідування несанкціонованого доступу до об'єктів критичної інформаційної інфраструктури : метод. рек. Київ, 2021. 50 с.
111. Членов М. В. Щодо обчислення строків досудового розслідування під час об'єднання та виділення кримінальних проваджень. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 3. С. 154–158.
112. Шепітько І. І. Судовий розгляд (судове слідство) в системі судового провадження у першій інстанції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2018. 269 с.

113. Шульга Н. В. Окремі питання проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження. *Право та державне управління*. 2018. № 1 (30). С. 221–226.

114. Шульган І. І. Прокурор в кримінальному процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2020. 238 с.

115. Шумило М. Є. Критерії спрощення процесуальної форми в кримінальних провадженнях. *Актуальні питання теорії та практики досудового розслідування кримінальних проступків* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 14 листоп. 2019 р.). Київ, 2019. С. 147–149.

116. Юріков О. О. Питання класифікації суб'єктів доказування під час розслідування кримінальних проступків. *Актуальні питання теорії та практики досудового розслідування кримінальних проступків* : матеріали міжвідом. наук.-практ. кругл. столу (Київ, 14 листоп. 2019 р.). Київ, 2019. С. 193–196.

117. Юріков О. О. Слідчий як суб'єкт доказування в кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми досудового розслідування* : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 5 лип. 2017 р.). Київ, 2017. С. 351–353.

118. Ягунов Д. Практика Європейського суду з прав людини (питання кримінального та цивільного судочинства, захисту власності, приватного і сімейного життя). 4-е вид., перероб. і допов. Одеса : Фенікс, 2019. 502 с.

Електронні джерела та адреси з мережі Internet:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : прийнята 18 квіт. 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048.

2. Віденська конвенція про консульські зносини : прийнята 24 квіт. 1963 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047.

3. Здійснення кримінального провадження та воєнний стан: які виклики стоять перед судами України. *Верховний Суд* : [Офіційний сайт]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1276689/>.

4. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 7 лип. 2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

5. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листоп. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <http://www.minjust.gov.ua/42544>.

6. Конвенція ООН про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства : підписана 26 листоп. 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_168.

7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : прийнята 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004.

8. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна : прийнята 14 верес. 1963 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244.

9. Конституція України : Основний Закон від 28 черв. 1996 р. URL: <http://www.president.gov.ua/en/content/constitution.html>.

10. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

11. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини : наук.-практ. посіб. / А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. 3-тє вид., допов. та переробл. Київ : Норма права, 2021. 1102 с.

12. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Конституційного Суду України, Верховного Суду України та Верховного Суду, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. справ : наук.-практ. посіб. / А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. 2-ге вид., допов. та переробл. Київ : Норма права, 2020. 1504 с.

13. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>.

14. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») : прийняті 29 листоп. 1985 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_211.

15. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні : указ Президента України від 10 черв. 1993 р. № 198/93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/9>.

16. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : затв. наказом Генеральної прокуратури України від 30 черв. 2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>

17. Порядок обчислення розміру фактичних витрат закладу охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпілого від злочинного діяння та зарахування стягнених з винних осіб коштів до відповідного бюджету і їх використання : постанова Кабінету Міністрів України від 16 лип. 1993 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-93-%D0%BF>.

18. Порядок обчислення розміру фактичних витрат закладу охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпілого від злочинного діяння та зарахування стягнених з винних осіб коштів до відповідного бюджету і їх використання : постанова Кабінету Міністрів України від 16 лип. 1993 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-93-%D0%BF>.

19. Постанова Верховного Суду від 30 верес. 2020 р. у справі № 523/16917/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92021128>.

20. Постанови Пленуму Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/postanovap/.

21. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

22. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 2 черв. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.

23. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

24. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.

25. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану : Закон України від 3 берез. 2022 р. № 2111-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2111-20>.

26. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : Закон України від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2201-20>.

27. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text>.

28. Про Державне бюро розслідувань України : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

29. Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження : інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 5 квіт. 2013 р. № 223-558/0/4-13. *Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи*. Київ : Юрінком Інтер, 2013. С. 174–184.

30. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до кримінального процесуального кодексу України : інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 квіт. 2013 р. № 511-550/0/4-13. *Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи*. Київ : Юрінком Інтер, 2013. С. 157–174.

31. Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України : лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 5 жовт. 2012 р. № 223-1446/0/4-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1446740-12#Text>.

32. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 листоп. 2012 р. № 1640/0/4-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1640740-12#Text>.

33. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27 квіт. 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

34. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Єдиний облік» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 черв. 2019 р. № 508. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0739-19#Text>.

35. Про затвердження Інструкції про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства юстиції України від 1 жовт. 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

36. Про затвердження Інструкції щодо роботи з технічними засобами фіксування судового засідання: наказ Державної судової адміністрації України від 6 черв. 2022 р. № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0156750-22>.

37. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 трав. 2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

38. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 8 лют. 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>.

39. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України від 29 верес. 2017 р. № 807/1193/279. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17#Text>.

40. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

41. Про медіацію: Закон України від 16 листоп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

42. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 квіт. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
43. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
44. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
45. Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України : лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 жовт. 2012 р. № 223-1430/0/4-12. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1430740-12>.
46. Про порядок здійснення помилування : указ Президента України від 21 квіт. 2015 р. № 223/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>.
47. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
48. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусового лікування : постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>.
49. Про практику застосування судами законодавства у справах про злочини неповнолітніх : постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квіт. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>.
50. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 жовт. 2003 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>.
51. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03/ed20031024>.
52. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями : постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>.
53. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>.
54. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>.
55. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

56. Про роль судів у забезпеченні єдності застосування закону : висновок консультативної Ради європейських суддів від 10 листоп. 2017 р. № 20. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/opinion_20_UA.pdf.

57. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 берез. 1992 р. 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.

58. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лют. 2003 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>.

59. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08>.

60. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

61. Про узагальнення судової практики щодо розгляду слідчими суддею клопотань про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 7 лют. 2014 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14#Text>.

62. Рекомендація № R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо спрощення кримінального правосуддя : ухв. Комітетом Міністрів Ради Європи на 410 засіданні заступників міністрів 17 верес. 1987 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_339.

63. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради, які зацікавлені в організації медіації у кримінальних справах : прийнята від 15 верес. 1999 р. № R (99) 19. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_828.

64. Узагальнення судової практики про забезпечення права на захист у кримінальному провадженні : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25 верес. 2015 р. № 9. URL: [https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadgenni_\(vityag\)/](https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadgenni_(vityag)/).

65. Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : лист Верховного Суду від 3 берез. 2022 р. № 1/0/2-22. URL: <http://surl.li/cawmy>.

66. Щодо перевищення розумних строків розгляду справ : лист Верховного Суду України від 25 січ. 2006 р. № 1-5/45. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v5_45700-06.

Рішення Європейського суду з прав людини:

1. Рішення Європейського суду з прав людини від 06 листоп. 2008 р. у справі «Єлоєв проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_433#Text.

2. Рішення Європейського Суду з прав людини від 10 лют. 2011 р. у справі «Харченко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_662#Text.
3. Рішення Європейського суду з прав людини від 12 берез. 2009 р. у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_471#Text.
4. Рішення Європейського Суду з прав людини від 13 листоп. 2003 р. у справі «Елчі та інші проти Туреччини». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO0883>.
5. Рішення Європейського Суду з прав людини від 15 груд. 2015 р. у справі «Будан проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_b06#Text.
6. Рішення Європейського суду з прав людини від 15 трав. 2008 р. у справі «Наталія Михайленко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_465#Text.
7. Рішення Європейського суду з прав людини від 17 квіт. 2014 р. у справі «Анатолій Руденко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a10#Text.
8. Рішення Європейського Суду з прав людини від 19 січ. 2012 р. у справі «Корнейкова проти України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SOO00378>.
9. Рішення Європейського Суду з прав людини від 20 груд. 2018 р. у справі «Медведєв і Костюк проти України»: URL: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-suti-za-alfavitom>.
10. Рішення Європейського Суду з прав людини від 20 січ. 2011 р. у справі «Прокопенко проти України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_863#Text.
11. Рішення Європейського Суду з прав людини від 21 берез. 2011 р. у справі «Ічин та інші проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_661#Text.
12. Рішення Європейського Суду з прав людини від 24 листоп. 2011 р. у справі «Загородній проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_739#Text.
13. Рішення Європейського Суду з прав людини від 27 листоп. 2008 р. у справі «Свершов проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_428#Text.
14. Рішення Європейського Суду з прав людини від 27 черв. 2017 р. у справі «Лекавічієне проти Литви». URL: <https://unba.org.ua/publications/2516-rishennya-evropejs-kogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravi-lekavichiene-proti-litvi-vid-27-chervnya-2017-roku.html>.
15. Рішення Європейського Суду з прав людини від 28 жовт. 1998 р. у справі «Ассенов та інші проти Болгарії». URL: <https://www.srji.org/resources/search/33/>.
16. Рішення Європейського суду з прав людини від 4 квіт. 2019 р. у справі «Ходжич проти Хорватії». URL:

<https://www.echr.com.ua/translation/sprava-xodzhich-proti-xorvati%D1%97-pres-reliz/>.

17. Рішення Європейського суду з прав людини від 8 листоп. 2005 р. у справі «Горшков проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_090#Text.

18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Богомол проти України» (Заява № 15528/11) від 10 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h68.

19. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Герасютін та інші проти України» (Заява № 23698/20) від 29 верес. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i23.

20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Клещевніков та інші проти України» (Заява № 48458/13) від 29 верес. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i24.

21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Купінський проти України» (Заява № 5084/18) від 10 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i45.

22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «М.М. та З.М. проти України» (Заява № 4669/20) від 03 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h64.

23. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Муковоз проти України» (Заява № 17414/11) від 12 груд. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i44.

24. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Свіргунець проти України» (Заява № 38262/10) від 20 груд. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h61.

25. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Цмокалов проти України» (Заява № 15524/13) від 03 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h67.

26. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Шановський проти України» (Заява № 61431/15) від 13 жовт. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h55.